

Jarosław Michalewicz*
ORCID: 0000-0002-8846-3442

Fala kryzysowa w systemach bankowych USA i Szwajcarii w marcu 2023 roku¹

Streszczenie

Celem artykułu jest przedstawienie genezy oraz przebiegu kryzysu płynności w marcu 2023 r., jaki dotknął amerykańskie banki świadczące usługi podmiotom operującym na rynku nowoczesnych technologii, i który następnie objął szwajcarski bank Credit Suisse. W artykule przedstawiono charakterystykę banków oraz działania podjęte przez organy *safety net*, w tym opis nowych rozwiązań płynnościowych wypracowanych w celu rozwiązania problemu. Wraz z nieustannym rozwojem gospodarki i pojawianiem się w niej nowych, nierozpoznanych jeszcze w pełni obszarów prowadzenia pozabankowej działalności gospodarczej, jak np. obrót aktywami cyfrowymi, powstają w nich odrębne ryzyka, których materializacja może nieoczekiwanie przeniknąć przez granice systemu bankowego, i przez *run* na depozyty wykreować zagrożenie dla stabilności finansowej. Silnym katalizatorem takich zjawisk są elektroniczne środki komunikacji i media społecznościowe. Doświadczenia z marca 2023 r. wskazują, że ostatecznie stabilizację systemu gwarantuje bank centralny, a *fiscal backstop* dla nadzwyczajnego wsparcia płynnościowego nie powinien być ograniczany zbędnymi warunkami.

Słowa kluczowe: bank centralny, płynność, ryzyko płynności, nadzwyczajne wsparcie płynnościowe, ELA, run na depozyty, restrukturyzacja, resolution

Kody JEL: E58, E63, G01, G18, G21, G28, G33, H12, H32, H81, K23

Crisis wave in banking systems of USA and Switzerland in March 2023

Abstract

The aim of the article is to present the genesis and course of the liquidity crisis in March 2023, which affected American banks providing services to entities operating on the new technology market, and which then covered the Swiss bank Credit Suisse. The article pre-

---

* Jarosław Michalewicz – ekspert w Narodowym Banku Polskim.

¹ Artykuł wyraża wyłącznie poglądy autora.

sents the characteristics of banks and actions taken by safety net authorities, including new facilities worked out to deal with liquidity problem. With the continuous development of the economy and emergence of new, not yet fully explored areas of non-banking business activity, such as trading in digital assets, separate risks may arise, the materialization of which may unexpectedly penetrate the banking system, and through the run on deposits may create a threat to financial stability. Electronic means of communication and social media has become a strong catalyst for such events. Experience from March 2023 shows that ultimately the stabilization of the system is guaranteed by the central bank, and the fiscal backstop for extraordinary liquidity assistance should not be limited by unnecessary conditions.

Keywords: central bank, liquidity, liquidity risk, emergency liquidity assistance, ELA, run on deposits, restructuring, resolution

JEL Codes: E58, E63, G01, G18, G21, G28, G33, H12, H32, H81, K23

Wprowadzenie

Doświadczenia z globalnego kryzysu finansowego (GKF) z lat 2007–2012 spowodowały, że problematyka zagrożenia upadłością instytucji finansowych stała się obszarem szczególnego zainteresowania organów odpowiedzialnych za stabilność systemu finansowego (por. Dobrzańska, Michalewicz 2017). W wyniku inicjatyw podjętych na szczeblu międzynarodowym opracowano instrumenty, które umożliwiają organom sieci bezpieczeństwa finansowego (*safety net*) rozwiązywanie problemów jakie mogą generować dla systemu finansowego i gospodarki ważne systemowo instytucje finansowe, pozwalając jednocześnie na ograniczanie kosztów działań ponoszonych przez podatników (por. Szczepańska, Zdanowicz, Dobrzańska, 2015). Od opublikowania podstawowych założeń instrumentów zarządzania kryzysowego przez Financial Stability Board, będących konsekwencjami GKF, upłynęło już ponad 10 lat (por. Financial Stability Board 2010). Odpowiednie rozwiązania były sukcesywnie wdrażane w kolejnych latach w większości krajów rozwiniętych i rozwijających się (por. Financial Stability Board 2019), a narzędzia tzw. restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji (*resolution*) były wykorzystywane wielokrotnie w odniesieniu do banków mających problemy zarówno kapitałowe, jak i płynnościowe (por. Kozińska i in. 2020).

Systemy społeczno-gospodarcze, w tym bankowe, podlegają nieustannym zmianom. Niektóre z tych zmian wyprzedzają regulacje prawne, a inne następują w wyniku wdrażania odpowiednich norm prawnych. W szczególnym stopniu dotyczy to szeroko pojętego systemu finansowego i działających w jego ramach rynków.

Bardzo istotnym uwarunkowaniem zmian w systemach finansowych stały się technologie cyfrowe oraz cyfrowe kanały komunikacji. Łatwość i szybkość rozprzestrzeniania informacji, często bez możliwości ich wiarygodnej weryfikacji, mają wpływ na decyzje klientów banków. Biorąc pod uwagę wrażliwość deponentów na informacje o sytuacji banków, może to prowadzić do zachwiania zaufania co do bezpieczeństwa powierzonych tym instytucjom środków, a nawet do wystąpienia

efektu zarażania i rozlewania się pierwotnie idiosynkratycznych problemów na szerszą skalę. Jednym z przykładów takich procesów był ujawniony w amerykańskim sektorze bankowym w marcu 2023 r. kryzys płynności, który wymusił na regulatorach podjęcie natychmiastowych działań antykryzysowych. W następstwie efektu zarażania w kilkudniowym okresie do podobnych działań antykryzysowych regulatorów sektora bankowego i banków centralnych doszło w Wielkiej Brytanii, Niemczech i Szwajcarii.

Celem niniejszego opracowania jest charakterystyka procesów utraty płynności przez kilka banków, które miały miejsce w marcu 2023 r. w Stanach Zjednoczonych i Szwajcarii oraz związanych z tym działań organów sieci bezpieczeństwa finansowego, a także sformułowanie wniosków na przyszłość, które wynikają z tych doświadczeń.

1. Stany Zjednoczone

1.1. Przyczyny problemów

Symptomem nadchodzących problemów płynnościowych w sektorze finansowym w USA była sytuacja na rynku kryptowalut oraz upadek FTX, operatora elektronicznej platformy obrotu kryptowalutami FTX.COM jesienią 2022 r. FTX została założona w 2019 r. przez byłego tradera z Wall Street, Sama Bankman-Frieda i byłego pracownika Google Gary’ego Wanga. Spółka FTX zarejestrowana na Bahamach finansowała się głównie w drodze pozyskiwania kapitału (*fundraising*) od funduszy inwestycyjnych podwyższonego ryzyka (*private equity/venture capital, PE/VC*). Jej kontrahentami były osoby fizyczne, przedsiębiorcy oraz klienci instytucjonalni. FTX oferowała wiele usług finansowych, między innymi emitowała własną kryptowalutę pod nazwą FTT. W 2019 r. przychody FTX wyniosły ok. 10 mln USD, podczas gdy w 2021 r. był to już ok. 1 mld USD. FTX dokonywała akwizycji innych podmiotów działających w branży kryptowalut. Stawała się coraz bardziej rozpoznawalna, a jej wartość rosła. Na początku listopada 2022 r. do branżowych mediów przedostały się informacje, z których wynikało, że Alameda Research, spółka-siostra FTX, posiada duże zaangażowanie w kryptowalutę emitowaną przez FTX. W reakcji na te informacje pojawiły się kolejne o zamiarze sprzedaży całości posiadanej FTT przez największą globalną giełdę kryptowalut i jednocześnie konkurenta FTX – Binance. Spowodowało to gwałtowny spadek ceny FTT, a klienci FTX zaczęli masową wyprzedaż cyfrowej waluty i wycofywanie swych środków. Spółka próbowała ratować kurs FTT, ale okazało się, że wbrew zapisom w systemach księgowych oraz raportom kierowanym do organów publicznych, brakuje jej ok. 10 mld USD. Próby pozyskania dodatkowego finansowania nie powiodły się. 11 listopada 2022 r. FTX oraz Alameda Research złożyły wnioski o otwarcie postępowania upadłościowego na podstawie przepisów The United States Bankruptcy Code.

Z danych sprawozdań finansowych oraz ujawnionych w późniejszym okresie dokumentów wynika, że FTX dopuszczała się licznych nieprawidłowości w sposobie zarządzania. Niektóre aktywa były przypisane jednocześnie do bilansu FTX oraz Alameda Research, a luki w oprogramowaniu pozwalały na pozaewidencyjne przesuwanie środków między tymi podmiotami, pomimo twierdzeń, że oba działają niezależnie. Środki klientów FTX transferowano w sposób nieuprawniony do Alameda Research i wykorzystywano je do kształtowania ceny FTT, do nabywania FTT i zaciągania pożyczek zabezpieczonych kryptowalutami, wydatkowano je także na inne cele. W szczególności nie dokonywano codziennych uzgodnień pozycji blockchainowych i brakowało transparentnego procesu decyzyjnego.

Nagły upadek FTX, jednej z największych giełd kryptowalut, spowodował duże zawirowanie na tym rynku. Przede wszystkim doszło do gwałtownego wycofywania środków (*run*) i powstania swego rodzaju kryzysu płynności (*liquidity crunch*) na rynku kryptowalut. W konsekwencji doprowadziło to do zawieszenia działalności kilku firm i wszczęcia wobec nich postępowań upadłościowych, a także do spadku zainteresowania inwestorów kryptowalutami. Ze względu na powiązania transakcyjne wpłynęło to również na funkcjonowanie małych banków oferujących usługi wąskim grupom klientów, w tym wypadku z branży nowoczesnych technologii, tzw. *community banks*. Procesy te zapoczątkowały efekt domina, a po reakcji regulatorów, zainicjowanie restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji kolejnych banków w USA. W dalszej kolejności doprowadziły do problemów globalnego banku o znaczeniu systemowym (G-SIB) w Szwajcarii. Wskazując na wystąpienie spektakularnych wydarzeń, nie można pomijać innych przyczyn o podłożu zarówno makroekonomicznym (np. relatywnie szybki wzrost stóp procentowych po długim okresie ich bardzo niskiego, a niekiedy wręcz zerowego poziomu), jak i o podłożu mikroekonomicznym, związanych z niemal klasycznymi błędami w zarządzaniu ryzykiem.

1.2. Silvergate Bank

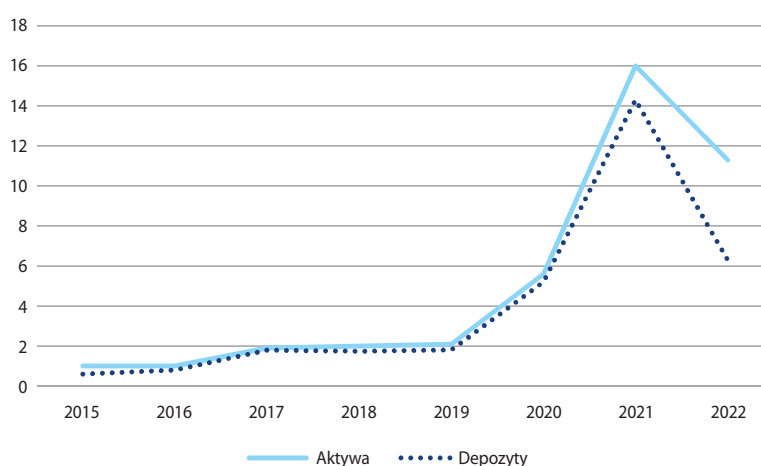
Silvergate Bank Corporation (Silvergate Bank, SB) rozpoczął działalność w Kalifornii (USA) w 1988 r. jako instytucja kredytowa zajmująca się przyjmowaniem depozytów oraz udzielaniem kredytów i podlegał nadzorowi Federal Deposit Insurance Corporation (FDIC). W 2012 r. Bank został uczestnikiem systemu Rezerwy Federalnej, a funkcję głównego organu nadzoru (*primary regulator*) zaczął pełnić FED.

Pierwotnie Bank kierował swoją ofertę do małych i średnich przedsiębiorstw, np. rachunki firmowe, kredyty, depozyty, finansowanie nieruchomości komercyjnych i mieszkaniowych oraz usługi zarządzania gotówką (*cash management*). W 2005 r. SB zaprzestał udzielania kredytów mieszkaniowych, co przyczyniło się do tego, że w momencie wybuchu GKF w 2008 r., w odróżnieniu od znacznej części sektora bankowego w USA, Bank miał dobrą pozycję kapitałową i był dochodowy. Jednakże czynnikiem ograniczającym rozwój Silvergate Bank był brak stabilnie rosnącej bazy depozytowej. Począwszy od 2013 r. SB poszerzał swą działalność o świadczenie usług związanych z technologiami cyfrowymi w finansach i kryptowalutami, w tym o przyjmowanie de-

pozytów i udzielanie kredytów w bitcoinach. Specjalizował się ponadto w rozwiązaniach dedykowanych kantorom internetowym, elektronicznym platformom transakcyjnym, a także inwestorom instytucjonalnym, firmom programistycznym, startupom i fintechom, stając się *community bank* skupiającym się na stosunkowo wąskim profilu klientów. Główne amerykańskie banki niechętnie współpracowały z podmiotami związanymi z branżą kryptoaktywów, m.in. ze względu na ryzyko naruszenia przepisów dotyczących przeciwdziałania praniu brudnych pieniędzy². W listopadzie 2019 r. Silvergate Bank zadebiutował na nowojorskiej giełdzie NYSE.

Flagowym produktem Banku był *Silvergate Exchange Network* (SEN). Była to platforma transakcyjna dla handlu kryptowalutami, dzięki której transakcje między uczestnikami mogły być rozliczane w USD lub EUR w czasie rzeczywistym, podobnie jak z innymi giełdami kryptowalut na świecie. Silvergate Bank był pierwszym nadzorowanym bankiem, który oferował tego typu rozwiązanie. Korzystanie z jego platformy było darmowe, pod warunkiem utrzymywania depozytów w SB. Model biznesowy oparty na SEN powodował szybki wzrost sumy bilansowej, w tym depozytów, co Bank raportował w rocznych sprawozdaniach do United States Securities and Exchange Commission (SEC). Nieoprocentowane środki były reinwestowane przez Silvergate Bank w tzw. bezpieczne papiery wartościowe lub deponowane na oprocentowanych lokatach w innych bankach. Bank, co do zasady, nie angażował się w udzielanie kredytów hipotecznych, z wyjątkiem kredytowania nieruchomości magazynowych (*mortgage warehouse loans*). Koncentrował się natomiast na kredytach i pożyczkach opartych na kryptowalutach. Wartość skonsolidowanych aktywów i depozytów w latach 2015–2022 przedstawia rysunek 1.

Rysunek 1. Wartość skonsolidowanych aktywów i depozytów Silvergate Capital Corporation w latach 2015–2022 (mld USD)

Źródło: opracowanie własne na podstawie skonsolidowanych rocznych danych finansowych Form 10-K Silvergate Capital Corporation za 2019 i 2021 r.

² Niszę tę wypełniały małe regionalne banki.

Platforma transakcyjna SB umożliwiała także udzielanie pożyczek w USD zabezpieczonych bitcoinem w ramach usługi *SEN Leverage*. Użytkownikami platformy były wiodące firmy zajmujące się obrotem kryptowalutami, m.in. BinanceUS, Kraken, Gemini, Galaxy Digital oraz Coinbase. Jednym z kluczowych klientów Silvergate Bank był operator elektronicznej platformy obrotu kryptowalutami FTX, którego działalność zakończyła się spektakularną upadłością jesienią 2022 r.

Sytuacja w branży kryptowalut silnie oddziaływała na finanse Silvergate Bank. W pierwszych trzech kwartałach 2022 r. Bank wykazywał rosnący zysk netto oraz szybko zwiększał zatrudnienie. Natomiast już za czwarty kwartał 2022 r. wykazał ok. 1 mld USD straty, zaś na początku stycznia 2023 r. ogłosił redukcję etatów o ok. 40%, uzasadniając to zmianą sytuacji rynkowej. W ciągu ostatniego kwartału 2022 r. poziom depozytów w Banku zmniejszył się o ok. 6,9 mld USD, tj. o ok. 52,4%, co spowodowało zaburzenia płynności, które próbowano ustabilizować sprzedażą części z posiadanych instrumentów finansowych, przede wszystkim instrumentów o statusie *available for sale* (AFS) oraz części instrumentów *held to maturity* (HTM), o łącznej wartości ok. 5,2 mld USD, nawet za cenę straty. Ten gwałtowny odpływ depozytów z SB był nie tylko konsekwencją stopniowego odwrotu deponentów od rynku kryptoaktywów, ale także bezpośredniej utraty płynności i upadłości niektórych firm zajmujących się aktywami cyfrowymi. Depozyty samej FTX i jej spółek zależnych utrzymywane w Silvergate Bank wynosiły na koniec trzeciego kwartału 2022 r. ok. 1 mld USD. Depozyty klientów Banku, wobec których wszczęto postępowania upadłościowe, wynosiły na koniec 2022 r. ok. 150 mln USD. Na początku stycznia 2023 r. Bank ogłosił, że w związku z powstałą sytuacją makroekonomiczną skoncentruje się na produktach z branży aktywów cyfrowych, wycofa się z kredytowania hipotecznego nieruchomości magazynowych oraz wstrzyma rozwijanie własnej technologii płatności opartej na blockchain.

Posiadanie w bilansie bezpiecznych aktywów pozwoliło Silvergate Bank zapobiec gwałtownej utracie płynności, niemniej jednak nie uniknięto pytań o sens utrzymywania działalności w tak wąskiej specjalizacji. Dodatkowo mały bank, w którym poziom depozytów spadł z kwartału na kwartał o kilkadziesiąt procent, zaczął być postrzegany przez deponentów jako zagrożony upadłością, co powodowało dalszy stopniowy odpływ depozytów. W styczniu i lutym 2023 r. podjęto próby ratowania płynności przez zaciąganie pożyczek, zresztą oprocentowanych wyżej niż wycofywane depozyty, a także przez sprzedaż pozostałej części papierów wartościowych.

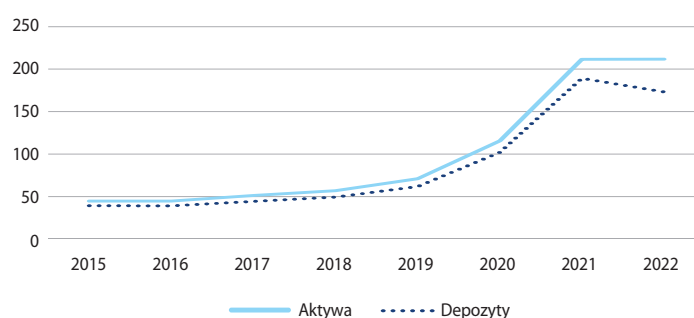
W raporcie do SEC, datowanym na 1 marca 2023 r., Silvergate Bank Corporation, jako podmiot dominujący Silvergate Bank, poinformowała, że spodziewa się dalszych strat z tytułu sprzedaży instrumentów finansowych, co negatywnie wpłynie na współczynniki kapitałowe Grupy. Dodatkowo Grupa była zobowiązana do całkowitej spłaty pożyczek zaciągniętych w Federal Home Loan Bank (FHLB). W raporcie wskazano, że Grupa analizuje wpływ tych czynników na gwarancję kontynuacji działalności w ciągu kolejnych 12 miesięcy po publikacji sprawozdania finansowego (*going concern*), a ze względu na trwającą analizę sytuacji finansowej Grupa nie będzie w stanie przygotować i poddać w przewidzianym terminie niezależnemu audytowi sprawozdania finansowego za 2022 r. W reakcji na te informacje część klientów SB ogłosiła, że zaprzestaje z nim współpracy.

8 marca 2023 r. Silvergate Bank Corporation zapowiedziała, że zamierza zakończyć działalność i dobrowolnie przeprowadzić likwidację Silvergate Bank w sposób uporządkowany, zgodnie z obowiązującymi przepisami, zapowiadając wypłatę wszystkich depozytów oraz spłatę innych wierzytelności i roszczeń. Informację tego samego dnia potwierdził kalifornijski Department of Financial Protection & Innovation (DFPI), jako stanowy organ nadzorujący Silvergate Bank. W tym samym dniu inny kalifornijski bank, Silicon Valley Bank, poinformował publicznie o zmianie swojej polityki inwestycyjnej.

1.3. Silicon Valley Bank

Silicon Valley Bank (SVB) został założony w 1983 r. w stanie Kalifornia (USA), a jego organem nadzorującym była FED. Bank od początku działalności skupiał się na świadczeniu szerokiego wachlarza usług bankowych dostosowanych do modeli biznesowych startupów i firm technologicznych, oczekujących bardziej elastycznego podejścia niż oferowane przez tradycyjne banki. Z czasem relacje z klientami pozwoliły na rozszerzenie działalności o kredyty hipoteczne oraz bankowość prywatną (*private banking*). W latach '90. XX wieku Bank otwierał swoje przedstawicielstwa poza USA, ułatwiając kontakty biznesowe między inwestorami, firmami konsultingowymi oraz swoimi klientami z branży technologicznej w skali międzynarodowej. W efekcie klientami SVB stawali się zarówno inwestorzy, wspierane przez nie startupy i spółki technologiczne, a także inne podmioty świadczące usługi startupom. Bank koncentrował się na branżach technologicznej, *life science & healthcare*, funduszy PE/VC oraz zarządzania majątkiem (*wealth management*). Swoje usługi oferował także producentom wina. Na 31 grudnia 2022 r. skonsolidowana suma bilansowa wynosiła 211,8 mld USD. Kształtowanie się poziomu skonsolidowanych aktywów oraz depozytów SVB Financial Group w latach 2015–2022 przedstawiono na rysunku 2.

Rysunek 2. Wartość skonsolidowanych aktywów i depozytów SVB Financial Group w latach 2015–2022 (mld USD)

Źródło: opracowanie własne na podstawie skonsolidowanych rocznych danych finansowych Form 10-K SVB Financial Corporation za lata 2017–2022.

Wzrost sumy bilansowej wynikał głównie z pozyskiwania nowych deponentów oraz z bardzo dobrej sytuacji klientów z sektora startup zarówno w USA, jak i za granicą (*fundraising*, rozwój biznesu, oferty publiczne, transakcje sprzedaży „starych” biznesów i rozpoczynanie „nowych” projektów). Pozyskiwane depozyty były wykorzystywane w akcji kredytowej SVB oraz do inwestycji w płynne i bezpieczne papiery wartościowe. Według skonsolidowanych danych na koniec 2022 r. Bank posiadał papiery wartościowe o wartości ok. 120,1 mld USD, głównie wyemitowane przez rządowe agencje, udzielone kredyty o wartości netto ok. 74,3 mld USD oraz ok. 13,8 mld gotówki i rezerw w FED. Ponadto Bank posiadał warranty subskrypcyjne uprawniające do nabywania akcji ponad 3000 swoich klientów. Z kolei jego zaangażowanie w kryptoaktywa w postaci pożyczek i depozytów klientów było marginalne. Profil działalności SVB powodował, że depozyty przekraczające wartość gwarancji FDIC były własnością relatywnie niewielkiej liczby deponentów.

Pogarszająca się sytuacja makroekonomiczna, inflacja oraz podwyżki stóp procentowych FED spowodowały, że fundusze PE/VC ograniczyły inwestycje, działalność startupów przestała generować przepływy pieniężne na wcześniejszym wysokim poziomie, kredytobiorcy zaczęli dokonywać wcześniejszej spłaty kredytów, a papiery wartościowe AFS traciły na wartości. W warunkach wzrastającej inflacji klienci Banku zmieniali swe preferencje i zaczęli wykorzystywać zgromadzone depozyty do zaspokajania bieżących potrzeb operacyjnych i finansowania innych projektów. Zmiana warunków makroekonomicznych miała więc wpływ zarówno na aktywa SVB, jak i na jego pasywa, co zwiększało ryzyko płynności.

8 marca 2023 r., czyli w tym samym dniu, w którym ogłoszono zawieszenie działalności Silvergate Bank, zarząd Silicon Valley Bank opublikował list do akcjonariuszy, w którym poinformował o sprzedaży całego posiadanego portfela papierów wartościowych AFS i to ze stratą rzędu 1,8 mld USD, w celu reinwestycji uzyskanych środków w papiery wartościowe przynoszące wyższe dochody. Jednocześnie poinformowano o planie emisji instrumentów kapitałowych w celu pozyskania środków o wartości ok. 1,75 mld USD. Spodziewano się dalszego wzrostu stóp procentowych FED oraz wykorzystywania oszczędności przez deponentów. W związku z tym Bank zamierzał zwiększyć finansowanie działalności krótkookresowymi pożyczkami, zabezpieczając się jednocześnie przed ewentualnym przyszłym wzrostem kosztów finansowania.

W reakcji na wydarzenia i informacje z 8 marca 2023 r., w następnym dniu kurs akcji SVB spadał gwałtownie od momentu otwarcia giełdy. Spółki VC zaczęły wycofywać z Banku swoje depozyty i ponaglały startupy ze swoich portfolio, by zrobiły to samo. Tylko w ciągu jednego dnia, 9 marca 2023 r., z SVB wypłacono ok. 42 mld USD, co stanowiło ponad 25% zgromadzonych w nim depozytów. W konsekwencji portal internetowy Banku po krótkim czasie przestał działać, a klienci tworzący tzw. *community*, zaczęli porozumiewać się między sobą za pośrednictwem branżowych komunikatorów oraz mediów społecznościowych. Okazało się wtedy, że niektórzy z nich nie mieli rachunków w innych bankach, bowiem produkty SVB były tak konstruowane, że wycofanie depozytów mogło m. in. oznaczać konieczność spłaty kre-

dytu z linii kredytowej. W niektórych firmach koniec tygodnia był okresem wypłat wynagrodzeń. Dodatkowo, SVB miał klientów świadczących usługi outsourcingu kadrowego, co wzmagało zapotrzebowanie na środki na wypłatę tygodniowych pensji, nie tylko w USA. Startupy, które nie mogły skorzystać ze środków zgromadzonych w SVB, występowały do swoich inwestorów VC o dodatkowe finansowanie, przede wszystkim na wypłatę tygodniowych wynagrodzeń. Niestety, okazywało się, że fundusze VC również mają rachunki w SVB i nie mogą z nich skorzystać. Jednocześnie rozpowszechniano informacje o złej sytuacji finansowej Silicon Valley Bank. Próby pozyskania środków przez Bank zarówno ze źródeł prywatnych, jak i federalnych, okazały się bezowocne.

W tych warunkach w piątek, 10 marca 2023 r. w godzinach porannych działalność SVB została zawieszona przez stanowego nadzorcę, kalifornijski DFPI. Jako podstawę zawieszenia podano niewłaściwy poziom płynności i wypłacalności. Kontrola nad Bankiem została przekazana do FDIC. Zgodnie ze stosowanymi procedurami, w celu ochrony deponentów, FDIC przeniosła wszystkie gwarantowane depozyty do nowo utworzonego Deposit Insurance National Bank of Santa Clara (DINB). Depozyty objęte gwarancją FDIC miały być dostępne najpóźniej w poniedziałek, 13 marca 2023 r. Posiadacze depozytów nieobjętych gwarancją FDIC mieli otrzymać certyfikaty uprawniające do stopniowych wypłat ich środków w późniejszych terminach, w miarę upłynniania aktywów SVB. Zapowiedziano także wznowienie działalności Banku zarówno we wszystkich oddziałach, jak i online 13 marca 2023 r.

1.3.1. Nagła zmiana decyzji władz publicznych

W niedzielę 12 marca amerykańscy regulatorzy próbowali przeprowadzić aukcję zawieszono podmiotu, ale ostatecznie nie znaleziono nabywcy. Jednocześnie rozważano podjęcie dalszych kroków w celu ograniczenia ryzyka systemowego. Tego samego dnia wieczorem władze ogłosiły, że po uzyskaniu rekomendacji FED i FDIC oraz po konsultacjach z prezydentem USA, US Treasury zaakceptował działania FDIC mające na celu *resolution* SVB. W ramach tzw. *systemic risk exception*³ wszyscy deponenci utrzymali dostęp do wszystkich swoich depozytów od poniedziałku 13 marca rano, a podatnicy nie poniosą kosztów ratowania Silicon Valley Bank.

W poniedziałek 13 marca 2023 r. wszystkie depozyty gwarantowane przeniesione wcześniej do DINB oraz depozyty niegwarantowane i większość aktywów, jakie pozostały w SVB, zostały przeniesione przez FDIC do nowo utworzonego banku pomostowego (*bridge bank*), Silicon Valley Bridge Bank, N.A.⁴ Wszyscy klienci SVB stali się automatycznie klientami *bridge banku* i otrzymali pełny dostęp do rachunków, kart, bankomatów oraz innych usług. Spłaty kredytów powinny być kontynuowane

³ Pod tym pojęciem należy rozumieć szczególne potraktowanie ze względu na ryzyko systemowe banku, który nie był uznawany za systemowo ważny.

⁴ Tym samym DINB zakończył działalność 13 marca 2023 r.

na dotychczasowych zasadach. Menedżerowie wyższego szczebla zostali pozbawieni swoich stanowisk. Ogłoszono, że wszelkie straty Deposit Insurance Fund (DIF) z tytułu wsparcia deponentów nieobjętych ochroną gwarancyjną zostaną zrekomensowane nadzwyczajnymi składkami sektora bankowego zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Po nieudanych próbach sprzedaży banku pomostowego SVB w całości, 26 marca 2023 r. FDIC zawarła porozumienie sprzedaży aktywów i depozytów banku pomostowego SVB (tzw. *purchase & assumptions agreement*, P&A). Nabywcą był First-Citizens Bank & Trust Company, który przejął aktywa o wartości \$72 mld USD, za cenę niższą o 16,5 mld USD. Aktywa o wartości ok. 90 mld USD pozostały do dyspozycji FDIC, która otrzymała dodatkowo uprawnienie do ekwiwalentu z tytułu wzrostu wartości akcji banku przejmującego (*equity appreciation rights*) do wykorzystania od 27 marca do 14 kwietnia 2023 r. Kwota jaką uzyskała FDIC miała zależeć od kursu akcji First-Citizens Bank & Trust Company. Jednocześnie bank przejmujący otrzymał linię wsparcia płynnościowego z FDIC o wartości 70 mld USD. FDIC i bank przejmujący zawarły także porozumienie dotyczące udziału w stratach i zyskach z tytułu przejętych aktywów (*loss-share transaction*). Celem umowy jest maksymalizacja przychodów z aktywów SVB. FDIC oszacowała koszty ratowania SVB z DIF na ok. 20 mld USD, zastrzegając jednocześnie, że ostateczna kwota będzie znana po zamknięciu całego procesu.

Trzeba dodać, że SVB posiadał podmiot zależny w Wielkiej Brytanii oraz oddziały w Kanadzie i w Niemczech. Organy sieci bezpieczeństwa finansowego tych krajów zareagowały niezwłocznie na wydarzenia w USA.

1.3.2. Reakcje organów innych państw

W komunikacie z 10 marca 2023 r. Bank Anglii (BoE) ogłosił, że w reakcji na sytuację SVB w USA oraz brak informacji o planach amerykańskich organów *safety net* wobec tego podmiotu, zamierza wystąpić do sądu z wnioskiem o ogłoszenie upadłości SVB UK, co będzie skutkowało wypłatą środków gwarantowanych dla deponentów. W komunikacie z 13 marca 2023 r. BoE poinformował, że w porozumieniu z Prudential Regulation Authority (PRA), HM Treasury (HMT) i Financial Conduct Authority (FCA) podjął decyzję o sprzedaży brytyjskiego SVB na rzecz HSBC UK (banku nadzorowanego przez PRA i FCA). Klienci SVB zachowali dostęp do swoich usług na dotychczasowych zasadach. Kryzys SVB nie wywołał istotnych konsekwencji w brytyjskim systemie bankowym.

Z kolei w komunikacie z 12 marca 2023 r. kanadyjski Office of Superintendent of Financial Institutions (OSFI) przejął tymczasowo kontrolę nad kanadyjskim oddziałem SVB, wskazując jednocześnie, że będzie zabiegał o wszczęcie wobec niego postępowania likwidacyjnego. Oddział ten zajmował się wyłącznie udzielaniem kredytów przedsiębiorstwom i nie posiadał gwarantowanych depozytów. W komu-

nikacie z 15 marca 2023 r. OSFI poinformował, że uruchomiono procedurę sądowej likwidacji oddziału, która będzie prowadzona przez FDIC w USA. Nadzór nad procesem powierzono PWC Inc.

W komunikacie z 13 marca 2023 r. niemiecki organ nadzoru Bundesanstalt für Finanzdienstleistungsaufsicht (BaFin) poinformował o wprowadzeniu moratorium na działalność niemieckiego oddziału SVB. Oddział nie mógł realizować płatności, a także nie mógł obsługiwać klientów. Moratorium zostało ustanowione do czasu przesądzenia o losie SVB w USA. Niemiecki oddział SVB nie przyjmował depozytów. W komunikacie z 20 marca 2023 r. BaFin poinformował, że Silicon Valley Bridge Bank N.A. otrzymał zezwolenie na prowadzenie działalności na terenie Niemiec za pośrednictwem swojego oddziału, SVB Germany, który nie został objęty moratorium z 13 marca 2023 r.

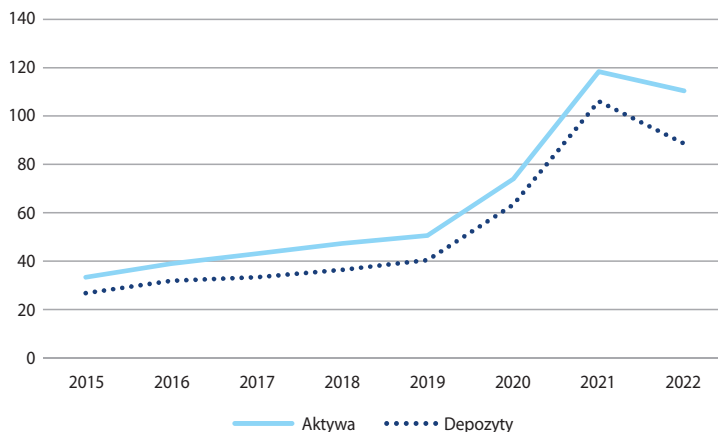
* * *

W następstwie wydarzeń, jakie miały miejsce od 8 do 10 marca 2023 r. w USA, uwaga zarówno inwestorów, jak i deponentów przeniosła się na Signature Bank, drugą po Silvergate Bank instytucję finansową oferującą usługi bankowe klientom zajmującym się obrotem kryptowalutami.

1.4. Signature Bank

Signature Bank (SigB) rozpoczął działalność w 2001 r. w stanie Nowy York (USA) i przez cały okres działalności podlegał nadzorowi FDIC. W 2004 r. bank przeprowadził ofertę publiczną i zaczął być notowany na nowojorskiej giełdzie NASDAQ. W początkowym okresie działalności oferował usługi zamożnym klientom i przedsiębiorcom, starając się budować długookresowe relacje i pozycjonował się jako alternatywa wobec dużych, zbiurokratyzowanych banków. Signature Bank rozwinął swą działalność po GKF, a w 2018 r. zaczął oferować usługi podmiotom z branży kryptowalut, co zbiegło się w czasie z otwarciem placówek w stanie Kalifornia. Na koniec 2022 r. wartość aktywów SigB wynosiła ok. 110 mld USD, a wartość depozytów ok. 88,6 mld USD, przy czym aż 86,9% depozytów nie było objętych gwarancjami FDIC. Zmiany poziomu aktywów i depozytów SigB w latach 2015–2022 przedstawia rysunek 3.

Rysunek 3. Wartość skonsolidowanych aktywów i depozytów Signature Bank w latach 2015–2022 (mld USD)

Źródło: opracowanie własne na podstawie raportów rocznych Signature Bank za lata 2019–2021. Dane za rok 2022: BusinessWire, *Signature Bank Reports 2022 Fourth Quarter and Year-End Results*, 17.01.2023 r.

Signature Bank był drugą obok Silvergate Bank instytucją specjalizującą się w świadczeniu usług finansowych dla podmiotów z sektora kryptowalut. W atmosferze kryzysu w Silvergate Bank i po ogłoszeniu zawieszenia działalności Silicon Valley Bank, klienci SigB zaczęli wycofywać z niego swoje depozyty. Tylko w pierwszym dniu *runu* (tj. 10 marca) z banku wycofano ok. 10 mld USD. Podobnie jak SB czy SVB, Signature Bank także poszukiwał rozwiązań pozwalających na odbudowanie zaufania i normalne uruchomienie działalności w poniedziałek 13 marca, jednak nie przyniosło to oczekiwanych rezultatów. Klienci SigB przenosili swoje środki do większych banków postrzeganych jako stabilniejsze. Bank nie posiadał kryptoaktywów, umożliwiał jedynie obrót nimi swoim klientom. Posiadał natomiast wysoki poziom depozytów niegwarantowanych. W niedzielę 12 marca 2023 r. wieczorem organ licencjonujący, New York Department of Financial Services, ogłosił publicznie, że przejmuje kontrolę nad Signature Bank celem ochrony deponentów, nie wskazując przy tym, że bank jest niewypłacalny. Syndykiem Banku została FDIC, która przeniosła wszystkie depozyty i większość aktywów do nowo utworzonego Signature Bridge Bank, N.A. Bank pomostowy został w pełni uruchomiony w poniedziałek 13 marca 2023 r. Deponenti i kredytobiorcy nowego banku otrzymali pełny dostęp do swoich środków, bankomatów i kart na podstawie *systemic risk exception*, podobnie jak stało się to w przypadku Silicon Valley Bank. Wszystkie depozyty były dostępne, podatnicy nie poniosą kosztów ratowania Signature Bank, natomiast akcjonariusze i wierzyciele zakwalifikowani do odpowiednich kategorii utracili ochronę. Menedżerowie wyższego szczebla zostali pozbawieni swoich stanowisk. Wszelkie straty DIF z tytułu wsparcia deponentów nieobjętych ochroną

gwarancyjną zostaną zrekompensowane nadzwyczajnymi składkami sektora bankowego, zgodnie z obowiązującymi przepisami.

20 marca 2023 r. FDIC poinformowała o zawarciu porozumienia P&A w sprawie sprzedaży wybranych aktywów i większości depozytów Signature Bridge Bank, z Flagstar Bank, N.A., podmiotem zależnym New York Community Bancorp, Inc. Nabywca pozyskał aktywa o wartości ok. 38,4 mld USD z dyskontem o wartości 2,7 mld USD. Nabywca przejął także ok. 78 mld USD depozytów, które nie były związane z obrotem kryptowalutami. Aktywa o wartości ok. 60 mld USD, w postaci kredytów hipotecznych, komercyjnych i detalicznych, pozostały do dyspozycji FDIC i zostały objęte odpowiednimi analizami. Proces ich sprzedaży jest planowany na połowę 2023 r. Klienci zachowali ciągłość dostępu do usług bankowych. W banku pomostowym pozostawiono depozyty o wartości ok. 4 mld USD, związane z obrotem kryptowalutami. Depozyty te zostaną wypłacone deponentom przez FDIC. FDIC oszacowała koszty ratowania Signature Bank z DIF na ok. 2,5 mld USD i otrzymała *equity appreciation rights* w kapitale akcyjnym New York Community Bancorp o maksymalnej wartości 300 mln USD.

1.5. First Republic Bank

Na skutek zachwiania stabilności trzech banków o statusie *community banks* klienci posiadający depozyty przekraczające gwarancje FDIC (250 000 USD) zaczęli mieć wątpliwości co do kondycji finansowej takich instytucji kredytowych. Tym bardziej, że komentarze w mediach z 13 marca 2023 r. wskazywały na ryzyko utraty płynności przez pięć banków, działających głównie na zachodnim wybrzeżu USA (por. tabela 1).

Tabela 1. Wartość depozytów oraz niezrealizowanych zysków/strat w wybranych małych bankach USA

Nazwa banku	Suma niegwarantowanych depozytów (mld USD)	Proporcja niegwarantowanych depozytów do depozytów ogółem (%)	Niezrealizowane zyski/straty AFS na 31.12.2022 r. (mld USD)
First Republic Bank	119,5	68	-0,47
Comerica	45,5	62	-3,03
Western Alliance Bank	31,1	58	-0,68
Zions Bank	37,6	53	-1,63
Synovus Bank	25,1	51	-1,60

Źródło: opracowanie własne na podstawie: Reuters, Factbox: Top five U.S. regional banks with most uninsured deposits, 13.03.2023 r.

First Republic Bank (FRB), bank z siedzibą w Kalifornii, obsługujący firmy z sektora fintech i posiadający duży wolumen depozytów niegwarantowanych, w komunikatach w kolejnych dniach kryzysu płynnościowego informował, że posiada zagwarantowane źródła płynności ze strony FED, FHLB oraz JPMorgan Chase & Co. W dniach 10–15 marca 2023 r. FRB korzystał ze wsparcia płynnościowego FED o wartości od 20 do 109 mld USD oraz pożyczki z FHLB w wysokości 10 mld USD. Nadto 16 marca 2023 r. we wspólnym komunikacie Sekretarza US Treasury, Przewodniczącego FED, Prezesa FDIC i szefa Office of the Comptroller of the Currency (OCC) poinformowano, że jedenaście banków komercyjnych zdecydowało się zdeponować w First Republic Bank łącznie 30 mld USD w formie niegwarantowanych depozytów. Bank of America, Citigroup, JPMorgan Chase, Wells Fargo zdeponowały 5 mld USD każdy, Goldman Sachs, Morgan Stanley zdeponowały po 2,5 mld USD, natomiast Bank of New York Mellon, PNC Bank, State Street, Truist, oraz U.S. Bank zdeponowały po 1 mld USD.

Wykorzystanie instrumentów wsparcia płynnościowego FED w kolejnych tygodniach marca i kwietnia przedstawia tabela 2. Wartości wsparcia płynnościowego udzielonego przez FED poszczególnym bankom nie są znane. Informacje o wykorzystaniu Bank Term Funding Program (BTFFP) zostaną ujawnione najwcześniej w marcu 2025 r., a więc rok po przewidywanym zakończeniu programu⁵.

Tabela 2. Wykorzystanie wsparcia płynnościowego z FED w marcu i kwietniu 2023 r. (mld USD)

Instrument FED	Daty								
	1.03.	8.03.	15.03.	22.03.	29.03.	5.04.	12.04.	19.04.	26.04.
Primary credit (<i>discount window</i>)	4,36	4,58	152,85	110,25	88,16	69,71	67,63	69,93	73,86
Bank Term Funding Program (BTFFP)	-	-	11,94	53,67	64,4	79,02	71,84	73,98	81,33
Other Credit Extension ^a	0,0	0,0	142,8	179,8	180,1	174,61	172,62	172,62	170,37
Suma	4,36	4,58	307,59	343,72	332,66	323,34	312,09	316,53	325,56

^a Pozycja zawiera także pożyczki FED udzielane bankom pomostowym utworzonym przez FDIC. Pożyczki te są zabezpieczone, a FDIC udziela dodatkowych gwarancji ich spłaty.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Federal Reserve Balance Sheet: Factors Affecting Reserve Balances – H.4.1., <https://www.federalreserve.gov/releases/h41/> (dostęp 10.05.2023).

⁵ PacWest Bancorp ujawnił, że na 20.03.2023 r. jego podmiot zależny, Pacific Western Bank korzystał ze wsparcia z *discount window* w wysokości 10,5 mld USD oraz ze wsparcia z BTFFP w wysokości 2,1 mld USD.

1.6. Credit Suisse

W ciągu kilku dni od kryzysu płynnościowego w USA w marcu 2023 r. spadek zaufania inwestorów do sytuacji finansowej instytucji kredytowych rozszerzył się na inne rynki. W tygodniu następującym po działaniach FDIC uwaga uczestników rynku skupiła się na Credit Suisse (CS), drugim co do wielkości banku Szwajcarii, o sumie aktywów ok. 531 mld CHF na koniec 2022 r. CS prowadził działalność w Europie, Azji oraz obu Amerykach. Na podstawie wskaźników finansowych za 2021 r. został w listopadzie 2022 r. ponownie uznany za G-SIB. W ostatnich latach Grupa Credit Suisse znajdowała się w centrum afer i skandali związanych m.in. z nieprzestrzeganiem przepisów o przeciwdziałaniu praniu brudnych pieniędzy, brakiem spełniania wymogów dotyczących zarządzania ryzykiem i naruszania zasad ładu korporacyjnego oraz z nietrafionymi inwestycjami. Rok 2021 Grupa zakończyła stratą w wysokości ok. 1,65 mld CHF, natomiast w roku 2022 strata wynosiła już ok. 7,3 mld CHF.

Stopniowe wycofywanie środków z CS rozpoczęło się w czwartym kwartale 2022 r., kiedy z banku odpłynęło ok. 111 mld CHF. Wpływ na to miały rozprzestrzeniane w sieciach społecznościowych informacje o pogarszającej się sytuacji finansowej Banku. Wydarzenia w USA dodatkowo przyczyniły się do spadku notowań kursu akcji CS do 1,55 CHF za akcję, co było najniższym poziomem w historii. W okresie od 13 do 15 marca 2023 r. z funduszy zarządzanych przez Grupę odpłynęło ok. 450 mln CHF.

15 marca 2023 r. komercyjny Saudi National Bank, jeden z głównych udziałowców Credit Suisse, ogłosił, że nie zamierza go dokapitalizować. Tego samego dnia Szwajcarski Bank Centralny (SNB) oraz szwajcarski organ nadzoru Die Eidgenössische Finanzmarktaufsicht (FINMA) wydali wspólne oświadczenie informujące, że problemy niektórych banków w USA nie mają przełożenia na szwajcarski sektor bankowy, a Credit Suisse spełnia wymogi kapitałowe oraz płynnościowe stawiane bankom ważnym systemowo. Ponadto SNB jest gotowy zapewnić CS dodatkową płynność. Następnego dnia, 16 marca 2023 r., Bank poinformował, że zamierza skorzystać z nadzwyczajnego wsparcia płynnościowego SNB w kwocie 50 mld CHF, zabezpieczonego wysokiej jakości aktywami oraz dokonać wcześniejszego wykupu dłużnych instrumentów uprzywilejowanych (*senior*) o wartości ok. 3 mld CHF. To oświadczenie nie uspokoiło jednak sytuacji na rynkach.

W kolejnych dniach stało się oczywiste, że utrzymanie stabilności finansowej zarówno w Szwajcarii, jak i globalnie, będzie wymagało od szwajcarskich organów *safety net* podjęcia dalszych, bardziej zdecydowanych działań. W wyniku kilkudniowych negocjacji 19 marca 2023 r. ogłoszono, że CS zostanie połączony z UBS. W rozliczeniu w ramach połączenia akcjonariusze Banku otrzymają 1 akcję UBS za 22,48 akcji Credit Suisse. W związku z transakcją CS otrzymał dostęp do dodatkowego wsparcia płynnościowego z SNB o wartości 100 mld CHF, objętego gwarancją rządu Szwajcarii. UBS uzyskał z kolej gwarancję pokrycia strat z tytułu przejętych aktywów CS do wartości 9 mld CHF. Warunkiem wykorzystania gwarancji jest pokrycie w pierwszej kolejności strat w wysokości 5 mld przez UBS. Fuzja ma zostać zakończona w 2023 r.

W związku ze wsparciem rynkowej transakcji przejęcia ze środków publicznych CS został także zobowiązany przez FINMA do całkowitego umorzenia instrumentów kapitału dodatkowego Tier 1 (AT1) o wartości ok. 16 mld CHF. Zgodnie z komunikatem szwajcarskiego organu nadzoru umorzenie oparto na zapisach prospektów emisyjnych umarzanych instrumentów oraz na przepisach nadzwyczajnych rozporządzeń wydanych przez rząd Szwajcarii 16 i 19 marca 2023 r. W ocenie FINMA udzielenie gwarancji rządowej dla wsparcia płynnościowego z SNB stanowiło spełnienie kontraktowej przesłanki *viability event*, zawartej w prospektach emisyjnych instrumentów AT1. Jednocześnie przyjęte na potrzeby zarządzania kryzysowego nadzwyczajne przepisy dały organowi nadzoru uprawnienie do wyegzekwowania umorzenia przez Credit Suisse.

2. Działania organów USA i Szwajcarii w kontekście postępującego kryzysu płynności

2.1. USA

Organy nadzorujące system bankowy w USA były świadome zmieniających się warunków makroekonomicznych oraz zagrożeń dla systemu bankowego, jakie mogą wynikać z sytuacji na rynku kryptoaktywów. 7 kwietnia 2022 r., a więc niebawem po rozpoczęciu cyklu podwyżek stóp procentowych przez FED, FDIC wystosowała wobec nadzorowanych przez siebie instytucji list, w którym poinformowała o obowiązku raportowania działalności związanej z aktywami cyfrowymi.

W liście wskazano, że rynek kryptoaktywów jest stosunkowo nowym zjawiskiem, wobec czego ryzyka z nim związane nie są wystarczająco rozpoznane zarówno przez regulatorów, jak i przez uczestników rynku, i mogą powodować zagrożenie dla stabilności finansowej. Dynamiczna natura aktywów cyfrowych powoduje, że wciąż brak jest odpowiednich regulacji dla tego obszaru. FDIC zwróciła m.in. uwagę na problemy związane z identyfikacją ostatecznych właścicieli (*end customer*) aktywów cyfrowych, na ryzyko związane z przeciwdziałaniem praniu brudnych pieniędzy, ryzyko kredytowe oraz ryzyko rynkowe w poszczególnych segmentach aktywów cyfrowych. FDIC ostrzegła, że aktywa cyfrowe mogą być dotknięte *runem* lub gwałtowną wyprzedają, ze wszystkimi tego skutkami, podobnie jak może mieć to miejsce w tradycyjnej bankowości. Raportowanie ma pozwolić nadzorcy na ocenę, czy zaangażowanie danej instytucji finansowej na rynku aktywów cyfrowych będzie miało wpływ na jej bezpieczeństwo, na stabilność finansową systemu bankowego oraz na kwestie związane z ochroną konsumenta.

W reakcji na wiele upadłości, jakie miały miejsce na rynku kryptoaktywów w 2022 r., w styczniu i lutym 2023 r. FED, FDIC oraz OCC wydały wspólne oświadczenia wskazując na niebezpieczeństwa jakich banki powinny być świadome angażując się w rynek kryptoaktywów.

W oświadczeniu z 3 stycznia 2023 r. wskazano m.in., że:

- obrót aktywami cyfrowymi wiąże się z ryzykiem oszustw,
- trudność w określaniu statusu *end customer* kreuje ryzyko prawne,
- kontrakty oparte na kryptoaktywach charakteryzują się brakiem transparentności,
- ceny kryptoaktywów charakteryzują się dużą zmiennością,
- ryzyko *runu* i efekt zarażenia z sektora kryptowalut mogą przenieść się do sektora finansowego.

Agencje federalne podkreśliły, że praktyki zarządzania ryzykiem w podmiotach zajmujących się obrotem aktywami cyfrowymi nie są odpowiednio zaawansowane, a ryzyko związane z kryptoaktywami, które nie może być zminimalizowane lub w ogóle kontrolowane, nie powinno przenosić się do sektora bankowego. Nadto każda z tych agencji opracowała procedurę oceny, czy zaangażowanie instytucji finansowej na rynku aktywów cyfrowych jest akceptowalne. Jednocześnie wskazano, że banki samodzielnie powinny zapewnić odpowiednie procedury zarządzania ryzykiem w odniesieniu do kryptoaktywów.

Z kolei w oświadczeniu agencji z 23 lutego 2023 r. wyróżniono rodzaje ryzyka płynności związane z aktywami cyfrowymi. Wskazano także na specyfikę depozytów pieniężnych deponowanych przez klienta banku, np. platformę obrotu, w imieniu osoby trzeciej (*end customer*) oraz podatność takich depozytów na gwałtowne zmiany ich sald pod wpływem informacji dotyczących kryptoaktywów. Wahania te mogą być dodatkowo stymulowane wątpliwościami co do obejmowania ochroną FDIC deponowanych w ten sposób środków. Zwrócono także uwagę na zmienność sald depozytów powiązanych z tzw. *stablecoin*⁶ i zależność wahań tych sald od popytu na daną kryptowalutę, od subiektywnego przekonania posiadaczy danej kryptowaluty o jej wiarygodności oraz od zróżnicowanych praktyk emitentów *stablecoin* w zakresie zarządzania depozytami, powiązanych z tymi walutami cyfrowymi. W konsekwencji koncentracja źródeł finansowania na depozytach podmiotów zajmujących się obrotem kryptowalutami zwiększa w ocenie regulatorów ryzyko utraty płynności przez bank.

W celu ograniczenia efektów zarażenia amerykańskie organy *safety net* podejmowały działania przewidziane prawem, jednak ze względu na nadzwyczajną dynamikę wydarzeń w marcu 2023 r. zdecydowano się na wprowadzenie dwóch dodatkowych rozwiązań o charakterze płynnościowym.

Pierwsze z nich, *systemic risk exception*, polegało na szczególnym potraktowaniu banków nieuznawanych za ważne systemowo, tj. Silicon Valley Bank oraz Signature Bank. Począwszy od 13 marca 2023 r. deponentom obu banków zagwarantowano niezakłócony dostęp do środków na ich rachunkach, a następnie po zawieszeniu działalności banków z powodu utraty płynności, dokonano transferu tych rachunków do banków pomostowych utworzonych przez FDIC, tj. Silicon Valley Bridge

⁶ *Stablecoin* jest walutą cyfrową, której wartość jest powiązana z inną walutą lub aktywem.

Bank, N.A. oraz Signature Bridge Bank, N.A. W pierwszych trzech dniach działalności oba banki pomostowe otrzymały wsparcie płynnościowe z FED w łącznej kwocie ok. 143 mld USD.

Drugim rozwiązaniem, wprowadzonym od 13 marca 2023 r., było uruchomienie nowego programu wsparcia płynnościowego FED, pod nazwą Bank Term Funding Program (BTFP). Program ma obowiązywać przynajmniej do marca 2024 r. i polega na możliwości uzyskania pożyczek płynnościowych na okres do jednego roku pod zastaw skarbowych papierów wartościowych, które mogą być skupowane przez FED w ramach operacji otwartego rynku. O pożyczki te mogą ubiegać się instytucje kredytowe będące uczestnikami federalnego systemu ochrony depozytów. Zabezpieczenie pożyczki jest wyceniane po cenie nominalnej i nie podlega dyskontowaniu. Korzyść dla beneficjentów programu polega przede wszystkim na tym, że nie muszą dokonywać ratunkowej sprzedaży posiadanych papierów wartościowych po zaniżonej cenie. Oprocentowanie pożyczki jest stałe w okresie jej trwania i równe oprocentowaniu rocznego OIS z dnia zawarcia umowy pożyczki, powiększonego o 10 punktów bazowych.

BTFP otrzymał mechanizm zabezpieczenia (*backstop*) ze strony Exchange Stabilization Fund zarządzanego przez US Treasury w wysokości 25 mld USD. Jednocześnie postanowiono, że zasady wyznaczania premii za ryzyko dla papierów wartościowych przyjmowanych jako zabezpieczenie pożyczki będą takie same jak dla wsparcia płynnościowego udzielanego w ramach tzw. okna dyskontowego FED (*discount window*).

2.2. Szwajcaria

Zarówno organy *safety net*, jak i podmioty sektora bankowego, wiedziały o nieprawidłowościach w zarządzaniu Credit Suisse zanim w marcu 2023 r. w niektórych bankach amerykańskich wystąpił kryzys płynności. Zbieg terminów problemów płynnościowych amerykańskich *community banks* i CS uwypuklił konieczność zainicjowania działań ratunkowych w Szwajcarii. Władze Szwajcarii uznały, że optymalnym rozwiązaniem z punktu widzenia stabilności finansowej będzie rynkowe połączenie CS z UBS ze wsparciem środków publicznych. Oceniano, że alternatywne rozwiązania, jak np. nacjonalizacja, restrukturyzacja w ramach *Swiss TBTF framework*, bądź postępowanie upadłościowe Grupy Credit Swiss, nie zapewniłoby zachowania stabilności systemu finansowego, a mogłoby wręcz doprowadzić do kryzysu gospodarczego. Transakcja rynkowego połączenia dwóch G-SIB wymagała jednak nowych rozwiązań regulacyjnych w szwajcarskim prawodawstwie. Odpowiednie rozporządzenia dotyczące systemowo ważnych banków rząd Szwajcarii przyjął błyskawicznie w dniach 16 marca i 19 marca 2023 r.⁷

⁷ Rządowe nadzwyczajne rozporządzenia będą obowiązywały przez 6 miesięcy. Szwajcaria nie ma na poziomie ustawowym przepisów dotyczących fiskalnego zabezpieczenia dla wsparcia płynnościowego z banku centralnego (*public liquidity backstop*), znanych w innych jurysdykcjach. Projekt odpowiedniej ustawy jest oczekiwany w połowie 2023 r.

Obok obowiązującego już wcześniej instrumentu nadzwyczajnego wsparcia płynnościowego (*emergency liquidity assistance*, ELA) wprowadzono nowe, dedykowane bankom ważnym systemowo rozwiązania płynnościowe, tj. dodatkowe wsparcie płynnościowe (*additional liquidity assistance loan*, ALAL) oraz dodatkowe wsparcie płynnościowe z gwarancją rządową (*liquidity assistance loan with a default guarantee*, ALAL&DG). Wraz ze standardową ELA dwa nowe rozwiązania mają charakter sekwencyjny. W pierwszej kolejności bank zagrożony utratą płynności może ubiegać się o ELA zgodnie z wytycznymi SNB. Jeżeli nie posiada przewidzianych dla ELA zabezpieczeń, może ubiegać się o ALAL. Jeżeli to rozwiązanie nie będzie wystarczające, może ubiegać się o ALAL&DG.

ALAL to pożyczka, przy udzielaniu której SNB jako pożyczkodawca ma preferencyjny status w ewentualnym postępowaniu upadłościowym pożyczkobiorcy (druga kategoria w hierarchii prawa upadłościowego), natomiast maksymalna wartość pożyczki SNB dla podmiotów z tej samej grupy bankowej jest określana przez rząd Szwajcarii po konsultacjach z SNB. ALAL&DG to pożyczka przy której SNB również ma preferencyjne traktowanie w postępowaniu upadłościowym pożyczkobiorcy, ale dodatkowo otrzymuje gwarancję rządową. Gwarancja rządowa może być udzielona do wysokości pożyczki, na wypadek gdyby SNB nie udało się odzyskać całości wiarytelności w sądowym postępowaniu upadłościowym pożyczkobiorcy. Ponadto, dla uzyskania ALAL&DG powinny być spełnione łącznie następujące warunki:

- brak możliwości zastosowania innych działań, które zapobiegłyby zagrożeniu dla szwajcarskiej gospodarki i szwajcarskiego systemu finansowego,
- pożyczka jest niezbędna do zapewnienia ciągłości prowadzenia działalności przez bank wnioskujący,
- potwierdzenie wypłacalności lub planu *resolution* banku wnioskującego (lub całej grupy, do której należy bank wnioskujący) przez FINMA,
- wyczerpanie innych możliwości pozyskania finansowania przez bank wnioskujący,
- przed dokonaniem pierwszej płatności ALAL&DG, SNB powinien potwierdzić Federalnemu Departamentowi Finansów Szwajcarii (MF), że bank wnioskujący nie posiada już zabezpieczeń dla pozyskania standardowej ELA oraz, że wyczerpał możliwości otrzymania ALAL,
- FINMA powinna potwierdzić MF, że zarówno bank wnioskujący, jak i dana grupa kapitałowa, nie może już pozyskać finansowania z innych źródeł.

Udzielenie ALAL&DG powinno zostać przedstawione przez rząd Szwajcarii do zatwierdzenia przez Zgromadzenie Federalne w terminach przewidzianych w szwajcarskiej ustawie budżetowej. W związku z zatwierdzeniem pożyczki przez Zgromadzenie Federalne, FINMA może dokonać umorzenia instrumentów AT1. Co jest istotne, ALAL&DG powinna być, co do zasady, spłacona przed spłatą innego wsparcia płynnościowego otrzymanego z SNB. Z kolej spłata ELA przed spłatą ALAL&DG jest wymagana, jeżeli ze względu na panujące warunki rynkowe brak jest aktywów, które mogłyby zostać przedstawione jako zabezpieczenie dla uzyskania ELA.

Ponadto, wcześniejsza spłata ELA lub ALAL przed spłatą ALAL&DG jest możliwa w uzasadnionych przypadkach za uprzednią zgodą rządu Szwajcarii⁸.

Dodatkowo w ramach nowych regulacji rząd Szwajcarii wprowadził rozwiązanie ułatwiające procesy łączeń, zgodnie z którym dla określonych transakcji między G-SIB nadzorowanymi przez FINMA wyłączono niektóre przepisy dotyczące zgód korporacyjnych wyrażanych uchwałami właściwych organów tych banków, jeśli transakcje te są przeprowadzane w porozumieniu z FINMA. Ponadto, w przypadku transakcji łączenia się G-SIB nadzorowanych przez FINMA, podmiot przejmujący może otrzymać gwarancję rządową z tytułu potencjalnych strat na aktywach podmiotu przejmowanego. Maksymalna kwota gwarancji wynosi 9 mld CHF, a warunkiem jej udzielenia jest wykorzystanie wszystkich przejętych aktywów do pokrycia strat oraz pokrycie w pierwszej kolejności strat w wysokości 5 mld CHF przez podmiot przejmujący. Niezależnie od wprowadzenia powyższych regulacji, 19 marca 2023 r. SNB ogłosił aktualizację warunków porozumień dotyczących swapów walutowych z bankami centralnymi EBC, FED, Japonii, Kanady oraz Wielkiej Brytanii.

Podsumowanie

W marcu 2023 r. w USA wystąpił kryzys płynności, który sekwencyjnie dotknął trzy lokalne banki świadczące usługi klientom z branży kryptowalut i nowoczesnych technologii. Główne czynniki zaburzeń znajdowały się poza systemem bankowym, a były nimi upadek jednej z wiodących firm zajmującej się obrotem kryptoaktywami, konsekwentnie pogarszające się nastroje inwestorów na rynku kryptoaktywów oraz ich wycofywanie się z tego typu inwestycji. Wywołało to trwały odpływ depozytów z *community banks*, a to z kolei zmusiło te banki, poza koniecznością wypłaty środków, także do rewizji strategii zarządzania aktywami i pasywami w otoczeniu wysokich stóp procentowych. W związku z gwałtownym przebiegiem wydarzeń organy

⁸ Całkowita spłata ALAL&DG powoduje, że przestaje istnieć powód, dla którego udzielono gwarancji rządowej, wobec czego staje się ona bezprzedmiotowa. Wprowadzenie obowiązku pierwszeństwa spłaty ALAL&DG daje więc uprzywilejowaną pozycję rządowi Szwajcarii. **Od zasady tej wprowadzono jednak dwa wyjątki.**

Pierwszy wyjątek mówi o sytuacji, w której podmioty uprawnione (*eligible*) do otrzymania ELA z SNB nie posiadają (już) aktywów wymaganych jako zabezpieczenie do jej uzyskania. Wówczas banki ważne systemowo, korzystające jednocześnie z różnych awaryjnych rozwiązań płynnościowych SNB, są uprawnione do spłaty ELA przed spłatą ALAL&DG. Spłata ELA wiąże się ze zwrotem przez bank centralny zabezpieczeń, które mogą zostać następnie wykorzystane do uzyskania finansowania ze źródeł prywatnych, np. w drodze sprzedaży aktywów lub transakcji repo. Może to mieć znaczenie w warunkach, w których np. problemy płynnościowe dotyczą jednocześnie wielu podmiotów, a rynek międzybankowy nie funkcjonuje. Uwolnienie aktywów stanowiących zabezpieczenie ELA może być wówczas przyczynkiem do ponownego uruchomienia rynku *interbank*.

Drugi wyjątek mówi o otwartym katalogu sytuacji, w których rząd Szwajcarii, a więc gwarant ALAL&DG, może uprzednio dyskrecjonalnie zrezygnować ze wspomnianego uprzywilejowania i zezwolić bankowi systemowo ważnemu na wcześniejszą spłatę ELA lub ALAL, odsuwając w czasie spłatę ALAL&DG i wydłużając tym samym okres obowiązywania udzielonej przez siebie gwarancji oraz związanego z tym ryzyka.

sieci bezpieczeństwa finansowego USA podjęły nadzwyczajne kroki, które ustabilizowały sytuację w krajowym sektorze bankowym. Nie uspokoiło to jednak całkowicie globalnych warunków rynkowych i problemem został dotknięty G-SIB z siedzibą w Szwajcarii. Szwajcarskie organy *safety net* stanęły przed dylematem, którą ścieżkę postępowania wybrać, aby utrzymać stabilność zarówno krajowego, jak i globalnego systemu finansowego. Ostatecznie wprowadzono nadzwyczajne rozwiązania legislacyjne, na podstawie których przeprowadzono fuzję dwóch G-SIB, co stanowiło dopełnienie niespełna dwutygodniowego okresu niepewności na globalnych rynkach finansowych. Podsumowanie wybranych informacji na temat podmiotów dotkniętych problemami płynnościowymi w marcu 2023 r. przedstawiono w tabeli 3⁹.

Tabela 3. Wybrane informacje dotyczące banków dotkniętych kryzysem płynności

Nazwa banku	Aktywa (mld USD)	Depozyty (mld USD)	Depozyty niegwarantowane (mld USD)	TCR (<i>risk based</i>) (%)	Bezpośrednia przyczyna runu	Sposób rozwiązania kryzysu
Silergate Bank	11,3	6,3	Bd.	45,53	Upadek FTX i odwrót od kryptowalut	Dobrowolna likwidacja
Silicon Valley Bank	211,8	173,1	151,5	16,05	Zawieszenie działalności Silergate Bank oraz komunikat SVB o sprzedaży AFS 8.03.2023 r.	Wyjątek ze względu na ryzyko systemowe (<i>systemic risk exception</i>), bank pomostowy
Signature Bank	110	88,6	77	12,33	Informacja o zwieszeniu SVB, sytuacja na rynku kryptowalut	Wyjątek ze względu na ryzyko systemowe (<i>systemic risk exception</i>), bank pomostowy
First Republic Bank	212,6	176,4	119,5	12,6	Echo działań organów publicznych wobec SVB i Signature Bank	Depozyty sektora bankowego
Credit Suisse	531,4	233,2	Bd.	20	Echo problemów płynnościowych banków w USA	Połączenie rynkowe przy wsparciu państwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie rocznych i kwartalnych raportów nadzorczych i raportów rocznych banków i grup kapitałowych. Dane finansowe na 31.12.2022 r.

⁹ Opiswane wydarzenia stały się pretekstem do rozważań nad reformą systemu gwarantowania depozytów w USA oraz do intensyfikacji prac nad reformą ram zarządzania kryzysowego w systemie finansowym w Unii Europejskiej (UE).

Pomimo ustabilizowania sytuacji na globalnych rynkach finansowych w marcu 2023 r., amerykańskie małe banki regionalne znajdowały się w kolejnych tygodniach wciąż pod presją płynnościową i korzystały z instrumentów wsparcia FED. Deponenti stopniowo wycofywali z nich swoje środki, a inwestorzy starali się oszacować poziom strat z tytułu aktywów AFS. 24 kwietnia 2023 r. First Republic Bank opublikował raport za pierwszy kwartał 2023 r., w którym poinformował o wpływie wydarzeń z marca 2023 r. na jego wskaźniki finansowe oraz o planach na poprawę rentowności. W kolejnych dniach kurs akcji Banku spadł gwałtownie, a jego władze zaczęły rozważać różne opcje restrukturyzacji, m. in. emisję akcji, sprzedaż aktywów, a nawet utworzenie banku pomostowego celem przeniesienia tam części aktywów przynoszących straty. Władze USA nie były skłonne do zaangażowania się w ratowanie FRB. Ostatecznie 1 maja 2023 r. działalność First Republic Bank została zawieszona przez stanowego nadzorcę, kalifornijski DFPI, a zarząd nad nim przekazano FDIC. W celu ochrony deponentów FDIC zawarła umowę P&A z JPMorgan Chase Bank, N.A., na podstawie której nabywca przejął wszystkie depozyty, w tym niegwarantowane, i większość aktywów FRB za cenę 10,6 mld USD. Wszyscy deponenti FRB stali się od 1 maja 2023 r. deponentami JP Morgan Chase i otrzymali pełny dostęp do swych środków. Wszystkie oddziały przejętego Banku uruchomiono pod marką nabywcy. FDIC zawarła z bankiem przejmującym umowę dotyczącą udziału w stratach i zyskach z tytułu przejętych kredytów mieszkaniowych i komercyjnych. FDIC oszacowała koszt ratowania FRB na ok. 13 mld USD. Depozyt o wartości 30 mld USD złożony w FRB przez jedenaście banków komercyjnych zostanie zwrócony wierzycielom po zakończeniu transakcji przejęcia. W opinii inwestorów przejęcie FRB było jedynie odroczeniem w czasie rozwiązania kryzysu z marca 2023 r., a nie kolejną jego fazą.

* * *

Implementacja zaleceń FSB z 2010 r. dała organom *safety net* narzędzia, dzięki którym mogą one przeciwdziałać problemom narastającym bezpośrednio w systemie bankowym (np. długotrwały spadek jakości aktywów). Nowe doświadczenia dowodzą, że problemy mogą pojawić się także w zupełnie innym obszarze. Zdarzenia z marca 2023 r. dotyczyły powiązań banków z rynkiem aktywów cyfrowych, na który ani banki, ani nadzorujące je organy – co do zasady – nie miały żadnego wpływu.

Rynki walut cyfrowych ze swojej natury są zderegulowane i zdecentralizowane. W szczególności nie stworzono na nich podmiotu podobnego do banku centralnego, który w sytuacji gwałtownych zaburzeń byłby w stanie zaabsorbować zmaterializowane ryzyko i przywrócić równowagę w systemie. Zakłócenia na rynku aktywów cyfrowych, wzbierające w 2022 r., zbiegły się w czasie z polityką szybkiego zacieśniania monetarnego FED, co w konsekwencji miało wpływ na decyzje biznesowe banków komercyjnych dotyczące zarządzania płynnością.

Kluczowy wpływ na wywołanie zaburzeń miało upowszechnienie mediów społecznościowych oraz komunikatorów internetowych. Przepływ informacji w elektronicznych kanałach komunikacji nadał dodatkowej dynamiki zachowaniom klientów

wywołując *runy* na depozyty w bankach, o których niekorzystne informacje krążyły w mediach. Tym razem nie było tradycyjnych kolejek przed oddziałami znanych z przeszłości, ponieważ *community banks*, które były zagrożone niewypłacalnością, świadczyły usługi dość niszowym grupom klientów. Warto zaznaczyć, że analizowane w tym opracowaniu banki amerykańskie dotknięte problemami płynnościowymi spełniały wymogi kapitałowe oraz posiadały relatywnie duże wolumeny płynnych aktywów, nie podlegały jednak ścisłym wymogom dotyczącym LCR i NSFR. Credit Suisse natomiast padł ofiarą efektu zarażania, który zbiegł się w czasie z narastającymi skutkami nieprawidłowego zarządzania bankiem w ciągu ostatnich kilku lat.

Błyskawiczny rozwój wydarzeń spowodował, że intencje szwajcarskiego organu nadzoru w zakresie umarzania instrumentów AT1 nie były początkowo właściwie odebrane przez uczestników rynku, zwłaszcza w krajach Unii Europejskiej. W kolejnych dniach w komentarzach rynkowych podkreślano, że akcje i instrumenty podporządkowane T2 nie zostały umorzone, co miało wpływ na wzrost zmienności notowań instrumentów AT1 w skali globalnej.

Zgodnie z ukształtowanym paradygmatem zarządzania kryzysowego w odniesieniu do instytucji finansowych, straty banku powinny być ponoszone w pierwszej kolejności przez jego akcjonariuszy, a dopiero następnie przez posiadaczy instrumentów AT1. W przypadku Credit Suisse nie zachowano tej kolejności. Restrukturyzacja Grupy odbyła się w ramach procesu rynkowego połączenia z finansowym wsparciem państwa, a nie w procedurze *resolution* mającej cechy postępowania administracyjnego i prowadzonej przez uprawniony organ *safety net*. Co więcej, Szwajcaria nie jest Państwem Członkowskim Unii Europejskiej, wobec czego nie podlega ani unijnym przepisom, ani jej instytucjom. Między innymi dlatego reakcją na działania szwajcarskiej FINMA był wspólny komunikat ECB Banking Supervision (SSM), Single Resolution Board (SRB) oraz European Banking Authority (EBA) podkreślający, że zgodnie z zasadami zarządzania kryzysowego w Unii Europejskiej instrumenty AT1 mogą zostać wykorzystane na pokrycie strat jedynie po uprzednim całkowitym wykorzystaniu do tego celu instrumentów kapitału podstawowego (*common equity*).

Instrumenty antykryzysowe o charakterze restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji nie spowodowały zniesienia funkcji pożyczkodawcy ostatniej instancji pełnionej przez bank centralny. Oba rozwiązania wzajemnie się uzupełniają, co wykazały działania organów amerykańskich i szwajcarskich w marcu 2023 r. Kryzys płynnościowy udowodnił także, jak ważne jest szybkie i skoordynowane działanie organów *safety net*, a w szczególności zapewnienie systemowego wsparcia płynnościowego w celu podtrzymania zaufania deponentów do banków oraz powstrzymanie efektu zarażania. W przeciwieństwie do rządów Państw Członkowskich Unii Europejskiej, rządy USA i Szwajcarii dysponują środkami publicznymi bez konieczności uzyskiwania dodatkowej zgody organów ponadnarodowych. Gdyby problemy płynnościowe z rynków bankowych w tych krajach przeniosły się do krajów UE, ewentualne wsparcie rządowe, choćby w postaci gwarancji dla ratunkowej pomocy płynnościowej z banku centralnego, wiązałoby się z koniecznością spełnienia warunków i procedur udzielenia pomocy publicznej, a więc – przede wszystkim

– z poniesieniem strat przez akcjonariuszy i wierzycieli. Naturalnym sposobem rozwiązywania problemów finansowych banków niebędących podmiotami ważnymi systemowo, a więc niepodlegającym *resolution* w rozumieniu Dyrektywy BRR, mógłby być europejski system ubezpieczenia depozytów (*European deposit insurance scheme*, EDIS), jako trzeci filar Unii Bankowej. Jak dotąd jednak nie udało się osiągnąć konsensusu co do ostatecznego charakteru tego rozwiązania.

W świetle scharakteryzowanych przypadków (por. tabela 3), warunkowanie tymczasowego wsparcia płynności w formie pożyczki, przy udziale środków publicznych Państwa Członkowskiego UE, umorzeniem kapitału akcyjnego i zobowiązań podporządkowanych banku spełniającego wymogi kapitałowe i wypłacalnego, wydaje się zbyt daleko idące. Dlatego też trwający w UE przegląd ram zarządzania kryzysowego w systemie finansowym stwarza dogodną sposobność, aby rozdzielić warunki wykorzystywania środków publicznych dla krótkoterminowego wsparcia płynnościowego banku (*fiscal backstop*) od warunków dla wsparcia kapitałowego. Wprowadzenie takiego rozróżnienia może mieć kluczowe znaczenie w sytuacji, w której jedynym skutecznym sposobem zapewnienia stabilności systemu finansowego i powstrzymania efektu zarażania będzie udzielenie pomocy o charakterze nadzwyczajnego wsparcia płynnościowego przez bank centralny, tj. ELA.

Bibliografia

Akty prawne

Bundesgesetz über den eidgenössischen Finanzhaushalt, vom 7. Oktober 2005 (Stand am 1. Februar 2023), AS 2006 1275, 611.0.

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/49/UE z dnia 16 kwietnia 2014 r. w sprawie systemów gwarancji depozytów, Dz. U. L 173 z 12.6.2014.

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/59/UE z dnia 15 maja 2014 r. ustanawiająca ramy na potrzeby prowadzenia działań naprawczych oraz restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji w odniesieniu do instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych oraz zmieniająca dyrektywę Rady 82/891/EWG i dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/24/WE, 2002/47/WE, 2004/25/WE, 2005/56/WE, 2007/36/WE, 2011/35/UE, 2012/30/UE i 2013/36/EU oraz rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1093/2010 i (UE) nr 648/2012, Dz.U. L 173 z 12.6.2014.

The United States Code, <https://www.law.cornell.edu/uscode/text> (dostęp 10.05.2023).

Verordnung über zusätzliche Liquiditätshilfe-Darlehen und die Gewährung von Ausfallgarantien des Bundes für Liquiditätshilfe-Darlehen der Schweizerischen Nationalbank an systemrelevante Banken vom 16. März 2023 (Stand am 20. März 2023), AS 2023 135, 952.3.

Pozycje zwarte i inne publikacje

Credit Suisse (2023). *Credit Suisse AG 2022 Annual Report*.

Dobrzańska A., Michalewicz J. (2017). *Pokryzysowe regulacje w zakresie systemowo ważnych banków. Koniec problemu TBTF?*, „Bezpieczny Bank” 1(66).

Dobrzańska A. (2023). *Upadek Silicon Valley Bank i zawirowania w amerykańskim sektorze bankowym*, „Obserwator Finansowy”.

Financial Stability Board (2010). *Reducing the moral hazard posed by systemically important financial institutions, FSB Recommendations and Time Lines*.

Financial Stability Board (2019). *Thematic Review on Bank Resolution Planning Peer Review Report*.

First Republic Bank, *Form 8-K Current Report Pursuant to Section 13 or 15(d) of the Securities Exchange Act of 1934*, 10.03.2023.

First Republic Bank, *Form 8-K Current Report Pursuant to Section 13 or 15(d) of the Securities Exchange Act of 1934*, 12.03.2023.

First Republic Bank, *Form 8-K Current Report Pursuant to Section 13 or 15(d) of the Securities Exchange Act of 1934*, 16.03.2023.

First Republic Bank, *Form 8-K Current Report Pursuant to Section 13 or 15(d) of the Securities Exchange Act of 1934*, 24.04.2023.

First Republic Bank, *Form 8-K Current Report Pursuant to Section 13 or 15(d) of the Securities Exchange Act of 1934*, 1.05.2023.

Komunikat Komisji w sprawie stosowania od dnia 1 sierpnia 2013 r. reguł pomocy państwa w odniesieniu do środków wsparcia na rzecz banków w kontekście kryzysu finansowego („komunikat bankowy”), Dz. Urz. C 216, 30.07.2013.

Kozińska M., Michalewicz J., Pycka J., Zdanowicz B. (2020). *Implikacje doświadczeń krajowych i międzynarodowych dla procesu zarządzania kryzysowego w polskim systemie finansowym*, Materiały i Studia Narodowego Banku Polskiego, Warszawa.

Kozińska M., Michalewicz J., Zdanowicz B. (2021). *W poszukiwaniu sposobów finansowania płynności banku w przymusowej restrukturyzacji*, „Bezpieczny Bank” 1(82).

Schweizerische Eidgenossenschaft, Federal Department of Finance, *FAQ Credit Suisse*, 5.04.2023 (updated version).

Silergate Capital Corporation, *Form S-1 Registration Statement Under the Securities Act of 1933*, 16.11.2018.

Silergate Capital Corporation, *Form 8-K Current Report Pursuant to Section 13 or 15(d) of the Securities Exchange Act of 1934*, 5.01.2023.

Silergate Capital Corporation, *Form 8-K Current Report Pursuant to Section 13 or 15(d) of the Securities Exchange Act of 1934*, 8.03.2023.

Silergate Capital Corporation, *Form 10-K Annual Report Pursuant to Section 13 or 15(d) of the Securities Exchange Act of 1934 for the fiscal year ended December 31, 2019*, 10.03.2020.

Silergate Capital Corporation, *Form 10-K Annual Report Pursuant to Section 13 or 15(d) of the Securities Exchange Act of 1934 for the fiscal year ended December 31, 2021*, 28.03.2022.

Silergate Capital Corporation, *Form 10-Q Silergate Capital Corporataion for the quarterly period ending September 30, 2022*, 7.11.2022.

Silvergate Capital Corporation, *Form 12b-25 Notification of late filing Form 10-K for the period ended December 31, 2022*, 17.03.2022.

SVB Financial Group, *Form 10-K Annual Report Pursuant to Section 13 or 15 (d) of the Securities Exchange Act of 1934 for the fiscal year ended December 31, 2017*, 28.02.2018.

SVB Financial Group, *Form 10-K Annual Report Pursuant to Section 13 or 15 (d) of the Securities Exchange Act of 1934 for the fiscal year ended December 31, 2018*, 28.02.2019.

SVB Financial Group, *Form 10-K Annual Report Pursuant to Section 13 or 15 (d) of the Securities Exchange Act of 1934 for the fiscal year ended December 31, 2019*, 28.02.2020.

SVB Financial Group, *Form 10-K Annual Report Pursuant to Section 13 or 15 (d) of the Securities Exchange Act of 1934 for the fiscal year ended December 31, 2020*, 1.03.2021.

SVB Financial Group, *Form 10-K Annual Report Pursuant to Section 13 or 15 (d) of the Securities Exchange Act of 1934 for the fiscal year ended December 31, 2021*, 1.02.2022.

SVB Financial Group, *Form 10-K Annual Report Pursuant to Section 13 or 15 (d) of the Securities Exchange Act of 1934 for the fiscal year ended December 31, 2022*, 24.02.2023.

Swiss Federal Council, *Ordinance on Additional Liquidity Assistance Loans and the Granting of Federal Default Guarantees for Liquidity Assistance Loans from the Swiss National Bank to Systemically Important Banks of 16 March 2023*, preprint, 16.03.2023.

Swiss Federal Council, *Ordinance on Additional Liquidity Assistance Loans and the Granting of Federal Default Guarantees for Liquidity Assistance Loans from the Swiss National Bank to Systemically Important Banks Amendment of 19 March 2023*, preprint, 19.03.2023.

Szczepańska O., Zdanowicz B., Dobrzańska A. (2015), *Resolution, czyli nowe podejście do banków zagrożonych upadłością*, NBP.

Materiały internetowe

Bank of America, Citigroup, JPMorgan Chase, Wells Fargo, Goldman Sachs, Morgan Stanley, BNY Mellon, PNC Bank, State Street, Truist oraz U.S. Bank, *Bank of America, Citigroup, JPMorgan Chase, Wells Fargo, Goldman Sachs, Morgan Stanley, BNY Mellon, PNC Bank, State Street, Truist and U.S. Bank to Make Uninsured Deposits Totaling \$30 Billion Into First Republic Bank*, 16.03.2023.

<https://www.businesswire.com/news/home/20230316005695/en/Bank-of-America-Citigroup-JPMorgan-Chase-Wells-Fargo-Goldman-Sachs-Morgan-Stanley-BNY-Mellon-PNC-Bank-State-Street-Truist-and-U.S.-Bank-to-Make-Uninsured-Deposits-Totaling-30-Billion-Into-First-Republic-Bank> (dostęp 5.04.2023).

Bank of England, *Bank of England statement: Silicon Valley Bank UK*, 10.03.2023, <https://www.bankofengland.co.uk/news/2023/march/boe-statement-silicon-valley-bank-uk> (dostęp 5.04.2023).

Bank of England, *Statement on Silicon Valley Bank*, 13.03.2023, <https://www.bankofengland.co.uk/news/2023/march/statement-on-silicon-valley-bank> (dostęp 5.04.2023).

Board of Governors of the Federal Reserve System, *Statement regarding the impact of the Economic Growth, Regulatory Relief, and Consumer Protection Act (EGRRCPA)*, 6.07.2018, <https://www.federalreserve.gov/newsevents/pressreleases/files/bcreg20180706b1.pdf> (dostęp 5.04.2023).

Bundesanstalt für Finanzdienstleistungsaufsicht, *BaFin orders moratorium on Silicon Valley Bank Germany Branch*, 13.03.2023, <https://www.bafin.de/SharedDocs/Veroeffentlichun->

gen/EN/Pressemitteilung/2023/pm_2023_03_13_Moratorium_Silicon_Valley_en.html (dostęp 5.04.2023).

Bundesanstalt für Finanzdienstleistungsaufsicht, *BaFin grants authorisation to SVB Germany*, 20.03.2023, https://www.bafin.de/SharedDocs/Veroeffentlichungen/EN/Pressemitteilung/2023/pm_2023_03_20_Erlaubnis_SVB_Germany_en.html (dostęp 5.04.2023).

BusinessWire, *Signature Bank Reports 2022 Fourth Quarter and Year-End Results*, 17.01.2023, <https://www.businesswire.com/news/home/20230117005330/en/Signature-Bank-Reports-2022-Fourth-Quarter-and-Year-End-Results> (dostęp 5.04.2023).

California Department of Financial Protection and Innovation, *DFPI Statement: Silvergate Bank to Begin Voluntary Liquidation*, 8.03.2023, <https://dfpi.ca.gov/2023/03/08/dfpi-statement-silvergate-bank-to-begin-voluntary-liquidation/> (dostęp 5.04.2023).

California Department of Financial Protection and Innovation, *California Financial Regulator Takes Possession of Silicon Valley Bank*, 10.03.2023, <https://dfpi.ca.gov/2023/03/10/california-financial-regulator-takes-possession-of-silicon-valley-bank/> (dostęp 5.04.2023).

California Department of Financial Protection and Innovation, *California Financial Regulator Takes Possession of First Republic Bank*, 1.05.2023, <https://dfpi.ca.gov/2023/05/01/california-financial-regulator-takes-possession-of-first-republic-bank/> (dostęp 10.05.2023)

CNBC, *Meet the small community lender that's become the go-to banker of the cryptocurrency world*, 31.05.2018, <https://www.cnn.com/2018/05/31/meet-silvergates-alan-lane-whos-bankrolling-cryptocurrency-exchanges.html> (dostęp 5.04.2023).

CNBC, *Crypto-focused bank Silvergate is shutting operations and liquidating after market meltdown*, 8.03.2023, <https://www.cnn.com/2023/03/08/silvergate-shutting-down-operations-and-liquidating-bank.html> (dostęp 5.04.2023).

CNBC, *Why regulators seized Signature Bank in third-biggest bank failure in U.S. history*, 13.03.2023, <https://www.cnn.com/2023/03/13/signature-bank-third-biggest-bank-failure-in-us-history.html> (dostęp 5.04.2023).

Companieshistory.com, *Signature Bank history, profile and corporate video*, <https://www.companieshistory.com/signature-bank/> (dostęp 5.04.2023).

Credit Suisse, *Credit Suisse Group takes decisive action to pre-emptively strengthen liquidity and announces public tender offers for debt securities, Ad hoc announcement pursuant to Art. 53 LR*, 16.03.2023, <https://www.credit-suisse.com/about-us-news/en/articles/media-releases/csg-announcement-202303.html> (dostęp 5.04.2023).

Credit Suisse, *Credit Suisse and UBS to Merge, Ad hoc announcement pursuant to Art. 53 LR*, 19.03.2023, <https://www.credit-suisse.com/about-us-news/en/articles/media-releases/credit-suisse-and-ubs-to-merge-202303.html> (dostęp 5.04.2023).

Die Eidgenössische Finanzmarktaufsicht, *FINMA and the SNB issue statement on market uncertainty*, 15.03.2023, <https://www.finma.ch/en/news/2023/03/20230315-mm-statement/> (dostęp 5.04.2023).

Die Eidgenössische Finanzmarktaufsicht, *FINMA approves merger of UBS and Credit Suisse*, 19.03.2023, <https://www.finma.ch/en/news/2023/03/20230319-mm-cs-ubs/> (dostęp 5.04.2023).

Die Eidgenössische Finanzmarktaufsicht, *FINMA provides information about the basis for writing down AT1 capital instruments*, 23.03.2023, <https://www.finma.ch/en/news/2023/03/20230323-mm-at1-kapitalinstrumente/> (dostęp 5.04.2023).

European Parliament, *European Deposit Insurance Scheme (EDIS) In "An Economy that Works for People"*, 20.03.2023, [https://www.europarl.europa.eu/legislative-train/theme-an-economy-that-works-for-people/file-jd-european-deposit-insurance-scheme-\(edis\)](https://www.europarl.europa.eu/legislative-train/theme-an-economy-that-works-for-people/file-jd-european-deposit-insurance-scheme-(edis)) (dostęp 5.04.2023).

Federal Deposit Insurance Corporation, *Notification and Supervisory Feedback Procedures for FDIC-Supervised Institutions Engaging in Crypto-Related Activities*, FIL-16-2022, 7.04.2022, <https://www.fdic.gov/news/financial-institution-letters/2022/fil22016.html#letter> (dostęp 5.04.2023).

Federal Deposit Insurance Corporation, *Joint Statement on Crypto-Asset Risks to Banking Organizations, Board of Governors of the Federal Reserve System Federal Deposit Insurance Corporation Office of the Comptroller of the Currency*, FDIC: PR-2-2023, 3.01.2023, <https://www.fdic.gov/news/press-releases/2023/pr23002a.pdf> (dostęp 5.04.2023).

Federal Deposit Insurance Corporation, *Joint Statement on Liquidity Risks to Banking Organizations Resulting from Crypto-Asset Market Vulnerabilities, Board of Governors of the Federal Reserve System Federal Deposit Insurance Corporation Office of the Comptroller of the Currency*, FDIC: PR-10-2023, 23.02.2023, <https://www.fdic.gov/news/financial-institution-letters/2023/fil23008a.pdf> (dostęp 5.04.2023).

Federal Deposit Insurance Corporation, *FDIC Creates a Deposit Insurance National Bank of Santa Clara to Protect Insured Depositors of Silicon Valley Bank, Santa Clara, California*, FDIC: PR-16-2023, 10.03.2023, <https://www.fdic.gov/news/press-releases/2023/pr23016.html> (dostęp 5.04.2023).

Federal Deposit Insurance Corporation, *Joint Statement by the Department of the Treasury, Federal Reserve, and FDIC*, FDIC: PR-17-2023, 12.03.2023, <https://www.fdic.gov/news/press-releases/2023/pr23017.html> (dostęp 5.04.2023).

Federal Deposit Insurance Corporation, *FDIC Establishes Signature Bridge Bank, N.A., as Successor to Signature Bank, New York, NY*, FDIC: PR-18-2023, 12.03.2023, <https://www.fdic.gov/news/press-releases/2023/pr23018.html> (dostęp 5.04.2023).

Federal Deposit Insurance Corporation, *FDIC Acts to Protect All Depositors of the former Silicon Valley Bank, Santa Clara, California*, FDIC: PR-19-2023, 13.03.2023, <https://www.fdic.gov/news/press-releases/2023/pr23019.html> (dostęp 5.04.2023).

Federal Deposit Insurance Corporation, *Joint Statement by the Department of the Treasury, Federal Reserve, FDIC, and OCC*, FDIC: PR-20-2023, 16.03.2023, <https://www.fdic.gov/news/press-releases/2023/pr23020.html> (dostęp 5.04.2023).

Federal Deposit Insurance Corporation, *Subsidiary of New York Community Bancorp, Inc., to Assume Deposits of Signature Bridge Bank, N.A., From the FDIC*, FDIC: PR-21-2023, 19.03.2023, <https://www.fdic.gov/news/press-releases/2023/pr23021.html> (dostęp 5.04.2023).

Federal Deposit Insurance Corporation, *FDIC Extends Bid Window For Silicon Valley Bridge Bank, N.A.*, FDIC: PR-22-2023, 20.03.2023, <https://www.fdic.gov/news/press-releases/2023/pr23022.html> (dostęp 5.04.2023).

Federal Deposit Insurance Corporation, *First-Citizens Bank & Trust Company, Raleigh, NC, to Assume All Deposits and Loans of Silicon Valley Bridge Bank, N.A., From the FDIC*, FDIC: PR-23-2023, 26.03.2023, <https://www.fdic.gov/news/press-releases/2023/pr23023.html> (dostęp 5.04.2023).

Federal Deposit Insurance Corporation, *FDIC Announces Upcoming Sale of the Loan Portfolio from the Former Signature Bank, New York, New York*, FDIC: PR-26-2023, 3.04.2023, <https://www.fdic.gov/news/press-releases/2023/pr23026.html> (dostęp 5.04.2023).

Federal Deposit Insurance Corporation, *JPMorgan Chase Bank, National Association, Columbus, Ohio Assumes All the Deposits of First Republic Bank, San Francisco, California*, FDIC: PR-34-2023, 1.05.2023, <https://www.fdic.gov/news/press-releases/2023/pr23034.html> (dostęp 10.05.2023).

Federal Deposit Insurance Corporation, *FDIC Releases Comprehensive Overview of Deposit Insurance System, Including Options for Deposit Insurance Reform*, FDIC: PR-35-2023, 1.05.2023, <https://www.fdic.gov/news/press-releases/2023/pr23035.html> (dostęp 10.05.2023).

Federal Reserve Board, *Federal Reserve Board announces it will make available additional funding to eligible depository institutions to help assure banks have the ability to meet the needs of all their depositors*, 12.03.2023, <https://www.federalreserve.gov/newsevents/pressreleases/monetary20230312a.htm> (dostęp 5.04.2023).

Federal Reserve Board, *Bank Term Funding Program, Term Sheet*, 12.03.2023, <https://www.federalreserve.gov/newsevents/pressreleases/files/monetary20230312a1.pdf> (dostęp 5.04.2023).

Federal Reserve Board, *Federal Reserve Balance Sheet: Factors Affecting Reserve Balances – H.4.1*, 02.03.-06.04.2023, <https://www.federalreserve.gov/releases/h41/> (dostęp 7.04.2023).

Finance.swiss, *Safeguarding financial market stability: Swiss government welcomes and supports UBS takeover of Credit Suisse*, 20.03.2023, <https://finance.swiss/en/news-and-events/safeguarding-financial-market-stability-swiss-government-welcomes-and-supports-ubs-takeover-of-credit-suisse/> (dostęp 5.04.2023).

Financial Times, *Credit Suisse shares hit new low as chair's claims come under scrutiny*, 12.02.2023, <https://www.ft.com/content/d17a1815-40d7-478a-b716-59b1462eca4c> (dostęp 5.04.2023).

Financial Stability Board, *2022 List of Global Systemically Important Banks (G-SIBs)*, 21.11.2022, <https://www.fsb.org/wp-content/uploads/P211122.pdf> (dostęp 5.04.2023).

Komisja Europejska, *Reform of bank crisis management and deposit insurance framework*, 18.04.2023, https://finance.ec.europa.eu/publications/reform-bank-crisis-management-and-deposit-insurance-framework_en (dostęp 10.05.2023).

New York State Department of Financial Services, *Superintendent Adrienne A. Harris Announces New York Department of Financial Services Takes Possession of Signature Bank*, 12.03.2023, https://www.dfs.ny.gov/reports_and_publications/press_releases/pr20230312 (dostęp 5.04.2023).

New York Times, *Barney Frank Talks More About the Surprise Shuttering of Signature Bank*, 15.03.2023, <https://nymag.com/intelligencer/2023/03/barney-frank-says-more-shuttering-signature-bank.html> (dostęp 5.04.2023).

New York Times, *First Republic Bank Is Seized by Regulators and Sold to JPMorgan Chase*, 1.05.2023, <https://www.nytimes.com/2023/05/01/business/first-republic-bank-jpmorgan.html> (dostęp 10.05.2023).

Office of the Superintendent of Financial Institutions, *Superintendent of Financial Institutions takes temporary control of Silicon Valley Bank's Canadian branch*, 12.03.2023, <https://www.osfi-bsif.gc.ca/Eng/osfi-bsif/med/Pages/nr20230312.aspx> (dostęp 5.04.2023).

Office of the Superintendent of Financial Institutions, *Superintendent of Financial Institutions took further action on the Silicon Valley Bank Canadian Branch*, 15.03.2023, <https://www.osfi-bsif.gc.ca/Eng/osfi-bsif/med/Pages/nr20230315.aspx> (dostęp 5.04.2023).

Qz.com, *After a run on its crypto, Genesis has stopped lending*, 16.11.2022, <https://qz.com/after-a-run-on-its-crypto-genesis-has-stopped-lending-1849789467> (dostęp 5.04.2023).

Reuters, *Crypto startup FTX Trading valued at \$25 bln after mega funding round*, 21.10.2021, <https://www.reuters.com/technology/crypto-firm-ftx-trading-raises-funds-25-bln-valuation-2021-10-21/> (dostęp 5.04.2023).

Reuters, *Special Report: FTX's Bankman-Fried begged for a rescue even as he revealed huge holes in firm's books*, 16.11.2022, <https://www.reuters.com/technology/ftx-bankman-fried-begged-rescue-even-he-revealed-huge-holes-firms-books-2022-11-16/> (dostęp 5.04.2023).

Reuters, *Factbox: Top five U.S. regional banks with most uninsured deposits*, 13.03.2023, <https://www.reuters.com/business/finance/top-five-us-regional-banks-with-most-uninsured-deposits-2023-03-13/> (dostęp 5.04.2023).

Reuters, *Banks sought record Fed liquidity in wake of SVB collapse*, 16.03.2023, <https://www.reuters.com/markets/us/banks-sought-record-fed-liquidity-wake-svb-collapse-2023-03-16/> (dostęp 5.04.2023).

Reuters, *Credit Suisse managed funds' net outflows top \$450 mln*, 17.03.2023, <https://www.reuters.com/business/finance/credit-suisse-managed-funds-net-outflows-top-450-mln-morningstar-2023-03-17/> (dostęp 5.04.2023).

Reuters, *U.S. backstops Silicon Valley Bank sale to First Citizens*, 28.03.2023, <https://www.reuters.com/markets/deals/first-citizens-said-be-near-deal-silicon-valley-bank-bloomberg-news-2023-03-26/> (dostęp 5.04.2023).

Reuters, *First Republic advisers have lined up potential purchasers of bank's new stock, CNBC reports*, 26.04.2023, <https://www.reuters.com/business/finance/first-republic-advisers-have-lined-up-potential-purchasers-banks-new-stock-cnbc-2023-04-26/> (dostęp 10.05.2023).

Reuters, *First Republic plumbs new lows, options dwindle*, 26.04.2023, <https://www.reuters.com/business/finance/first-republic-bank-shares-plummet-day-after-hitting-record-low-2023-04-26/> (dostęp 10.05.2023).

Silicon Valley Bank, *Message to stakeholders regarding recent strategic actions taken by SVB*, 8.03.2023, https://s201.q4cdn.com/589201576/files/doc_downloads/2023/03/r/Q1-2023-Investor-Letter.FINAL-030823.pdf (dostęp 5.04.2023).

Silvergate Bank, *Silvergate Bank's La Mesa Branch Celebrates One-Year Anniversary*, 15.10.2013, https://www.silvergatebank.com/_kcms-doc/721/17727/La-Mesa-Branch-Celebrates-One-Year-Anniversary.pdf (dostęp 5.04.2023).

Silvergate Capital Corporation, *Silvergate Capital Corporation Announces Third Quarter 2022 Results*, 18.10.2022, <https://ir.silvergate.com/news/news-details/2022/Silvergate-Capital-Corporation-Announces-Third-Quarter-2022-Results/default.aspx> (dostęp 5.04.2023).

Silvergate Capital Corporation, *Silvergate Provides Statement on FTX Exposure*, 11.11.2022, <https://ir.silvergate.com/news/news-details/2022/Silvergate-Provides-Statement-on-FTX-Exposure/default.aspx> (dostęp 5.04.2023).

Silvergate Capital Corporation, *Silvergate Announces Select Preliminary Fourth Quarter 2022 Financial Metrics and Provides Business Update*, 5.01.2023, <https://ir.silvergate.com/news/news-details/2023/Silvergate-Announces-Select-Preliminary-Fourth-Quarter-2022-Financial-Metrics-and-Provides-Business-Update/default.aspx> (dostęp 5.04.2023).

Silvergate Capital Corporation, *Silvergate Capital Corporation Announces Fourth Quarter 2022 Results*, 17.01.2023, <https://ir.silvergate.com/news/news-details/2023/Silvergate-Capital-Corporation-Announces-Fourth-Quarter-2022-Results/default.aspx> (dostęp 5.04.2023).

Single Resolution Board, *SRB, EBA and ECB Banking Supervision statement on the announcement on 19 March 2023 by Swiss authorities*, 20.03.2023, <https://www.srb.europa.eu/en/content/srb-eba-and-ecb-banking-supervision-statement-announcement-19-march-2023-swiss-authorities> (dostęp 5.04.2023).

SNP, *PacWest taps new Fed program, discount window to boost liquidity*, 23.03.2023 (dostęp 5.04.2023).

SNP, *Borrowing from new Fed facility keeps growing as discount window lending drops*, 6.04.2023, (dostęp 6.04.2023).

Swissinfo, *Banks' Riskiest Bonds Sink as Credit Suisse Wipeout Jolts Market*, 20.03.2023, <https://www.swissinfo.ch/eng/bloomberg/banks--riskiest-bonds-sink-as-credit-suisse-wipeout-jolts-market/48374242> (dostęp 5.04.2023).

Swiss National Bank, *Guidance of the Swiss National Bank on monetary policy instruments of 25 March 2004*, 1.07.2021, https://www.snb.ch/en/mmr/reference/snb_legal_geldpol_instr/source/snb_legal_geldpol_instr.en.pdf (dostęp 5.04.2023).

Swiss National Bank, *SNB, SNB and FINMA issue statement on market uncertainty*, 15.03.2023, <https://www.finma.ch/en/news/2023/03/20230315-mm-statement/> (dostęp 5.04.2023).

Swiss National Bank, *Coordinated Central Bank Action to Enhance the Provision of U.S. Dollar Liquidity*, 19.03.2023, https://www.snb.ch/en/mmr/reference/pre_20230319_2/source/pre_20230319_2.en.pdf (dostęp 5.04.2023).

Swiss National Bank, *Swiss National Bank provides substantial liquidity assistance to support UBS takeover of Credit Suisse*, 19.03.2023 https://www.snb.ch/en/mmr/reference/pre_20230319/source/pre_20230319.en.pdf (dostęp 5.04.2023).

S&P Global Market Intelligence, *Popularity of new Fed funding facility grows amid liquidity crunch*, 23.03.2023, <https://www.spglobal.com/marketintelligence/en/news-insights/latest-news-headlines/popularity-of-new-fed-funding-facility-grows-amid-liquidity-crunch-74887864> (dostęp 5.04.2023).

Wall Street Journal, *FTX and Sam Bankman-Fried: Your Guide to the Crypto Crash*, 19.01.2023, <https://www.wsj.com/articles/ftx-and-sam-bankman-fried-your-guide-to-the-crypto-crash-11669375609> (dostęp 5.04.2023).

Wall Street Journal, *FTX's Digital Coin Was at Heart of Crypto Exchange's Fall*, 14.11.2022, <https://www.wsj.com/articles/ftxs-digital-coin-was-at-heart-of-crypto-exchange-s-fall-11668416718> (dostęp 5.04.2023).

Wall Street Journal, *Off the Books: FTX, Alameda Neglected to Keep Records of Transactions*, 17.11.2022, <https://www.wsj.com/livecoverage/stock-market-news-today-11-17-2022/card/off-the-books-ftx-alameda-neglected-to-keep-records-of-transactions-Hup603JfQA-FLuAh2gp3d> (dostęp 5.04.2023).

Wall Street Journal, *FTX Customers Face a Long Road to Try to Get Their Money Back*, 11.11.2022, <https://www.wsj.com/articles/ftx-customers-wonder-whether-theyll-ever-see-their-money-again-11668139118> (dostęp 5.04.2023).

Wall Street Journal, *A small bank bet big on crypto. Can it survive the crash?*, 9.01.2023, <https://www.wsj.com/podcasts/the-journal/a-small-bank-bet-big-on-crypto-can-it-survive-the-crash/481eff3e-1a3a-452d-b0c1-6e410b760865> (dostęp 5.04.2023).

Wall Street Journal, *Silvergate Stock Drops After Filing Raises Questions About Its Ability to Stay in Business*, 1.03.2023, <https://www.wsj.com/livecoverage/stock-market-news-today-03-01-2023/card/crypto-bank-silvergate-s-stock-sells-off-sharply-on-late-annual-report-7dItaBqGHOF16hQjod9b> (dostęp 5.04.2023).

Wall Street Journal, *Crypto Bank Silvergate to Shut Down, Repay Deposits*, 8.03.2022, <https://www.wsj.com/articles/crypto-bank-silvergate-to-shut-down-repay-deposits-4bc2a469> (dostęp 5.04.2023).

Wall Street Journal, *How Silicon Valley Turned on Silicon Valley Bank*, 12.03.2023, <https://www.wsj.com/articles/how-silicon-valley-turned-on-silicon-valley-bank-ee293ac9> (dostęp 5.04.2023).

Wall Street Journal, *Silicon Valley Firms Scramble for Stability After Bank Failure*, 12.03.2023, <https://www.wsj.com/articles/investors-startups-work-to-find-cash-lifelines-after-silicon-valley-bank-collapse-1b7c9ceb> (dostęp 5.04.2023).

Wall Street Journal, *Wall Street Braces for the Next Silicon Valley Bank*, 12.03.2023, <https://www.wsj.com/articles/wall-street-braces-for-the-next-silicon-valley-bank-956b8f03> (dostęp 5.04.2023).

Wall Street Journal, *Regulators Hold Auction for Silicon Valley Bank*, 12.03.2023, <https://www.wsj.com/articles/regulators-to-hold-auction-for-silicon-valley-bank-9c05701f> (dostęp 5.04.2023).

Wall Street Journal, *Signature Bank Is Shut by Regulators After SVB Collapse*, 12.03.2023, <https://www.wsj.com/articles/signature-bank-is-shut-by-regulators-after-svb-failure-a-5f9e0f7> (dostęp 5.04.2023).

Wall Street Journal, *How the Last-Ditch Effort to Save Silicon Valley Bank Failed*, 22.03.2023, <https://www.wsj.com/articles/how-the-last-ditch-effort-to-save-silicon-valley-bank-failed-89619cb2> (dostęp 5.04.2023).